

ACTA UNIVERSITATIS SZEGEDIENSIS DE ATTILA JÓZSEF NOMINATAE SECTIO
PAEDAGOGICA ET PSYCHOLOGICA

SERIES SPECIFICA
PAEDAGOGICA

*A kísérleti gimnáziumi
fakultatív képzés
Csongrád megyei tapasztalatai*

SZEGED

1980

A 97485

ACTA UNIVERSITATIS SZEGEDIENSIS DE ATTILA JÓZSEF NOMINATAE
SECTIO PAEDAGOGICA, SERIES SPECIFICA

A TANÁROK ÉS A TANULÓK VÉLEMÉNYE A GIMNÁZIUMI
FAKULTATIV KÉPZÉSI KISÉRLETRŐL

A kísérleti gimnáziumi fakultativ képzés
Csongrád megyei tapasztalatai

Szeged, 1980

S z e r k e s z t ő

DR.ÁGOSTON GYÖRGY
egyetemi tanár

A

97485

ISSN 0324-7260

Kiadja a JÁTE Pedagógiai Tanszéke
Technikai szerkesztő: Dr.Kunsági Elemér
Borítóterv: Pataj Miklós
Terjedelem: 6,5 A/5 iv
Példányszám: 600
Készült a JATE Sokszorosító Üzemében
Műszaki vezető: Lengyel Gábor
Engedélyszám: 56472

E l ő s z ó

Egy iskolakisérletben rendkívül fontos hatótényező a pedagógusok viszonya a kísérlet célkitűzéséhez, a kísérlet során megvalósítandó feladatokhoz. Még fontosabb hatótényező a beidegződések, szokások ama rendszere, amely a pedagógusok mindennapi pedagógiai tevékenységét nem kis mértékben meghatározza. E két tényező - sokféle viszonylatba, kölcsönhatásba kerülve egymással - jelentős mértékben befolyásolhatja a kísérleti folyamatot, különösen, ha az iskolakisérlet egy iskolatípus egész hagyományos képzési szerkezetének átalakítását célozza.

A kísérlet alapvető feltétele a benne részt vevő pedagógusoknak a készsége a kísérleti tervben foglaltak megvalósítására, ugyanakkor természetesen építő jellegű kritikus magatartásuk. E készség természetesen attól függ, mennyire értelmes maga a kísérleti terv; a képzés fejlődésének valóságos tendenciáit tartalmazza-e, számít-e reális feltételekkel, stb. Olyan pedagógusokkal, akik a kísérleti tervvel egyáltalán nem értenek egyet, nem lehet kísérletet csinálni. A kísérleti terv elfogadtatása a pedagógusokkal, felkészítésük a kísérlet megkezdésére legalább egy évet igénybe vevő kölcsönös eszmecsere köztük és a kísérlet tervezői-vezetői között, amely eszmecsereben a pedagógusok véleménye alapján a terv is bizonyos mértékben módosulhat. A kísérlet megkezdése után is folyamatosan szükséges az eszmecsere a kísérleti iskolák vezetőivel és a kísérletben részt vevő pedagógusokkal a kísérleti terv részleteiről, a soron következő feladatokról, mert a legalaposabb előkészítés után is előfordulhatnak a kísérleti terv nem kelendő megértettségéből származó félreértések, amelyek fontos kísérleti feladatok megvalósítását károsan befolyásolják. A tudatos viszony a kísérlethez természetesen magában a kísérleti tevékenységben mélyül el, válik attól függően egyre pozitívabbá, hogy a kísérleti feladatok megvalósíthatóknak bizonyulnak-e, hogy a pedagógusok tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait a kísérletvezetők hasznosítják-e.

A pozitív tudatos viszony, a tervfeladatok megértettsége a kísérlet elengedhetetlen feltétele, gyakran még sem elegendő ahhoz, hogy a kísérlet zavartalanul, a kísérleti célkitűzéseknek megfelelően haladjon. A pedagógusoknak a hagyományos képzési rendszerben évek, sőt évtizedek folyamán kialakult beidegződései, szokásai még a megértett és reálisan kitűzött feladatok megvalósulását is akadályozhatják. Ezeket a beidegződéseket, szokásokat átállítani, az új feladatoknak megfelelő újakat kialakítani egyike a legnehezebben megteremthető kísérleti feltételeknek. E feltétel megteremtése nyilvánvalóan - az egyes pedagógusok tudatossági fokától és szokásaik erejétől függően - szintén magában a kísérletezési tevékenységben, a kísérleti feladatok megvalósítási folyamatában megy végbe. Mindezekből következik, hogy a kísérleti feladatok első ízben történő megvalósítása általában jóval kisebb eredménnyel jár, mint amilyen lehetőségek magukban a feladatokban rejlenek.

Az elmondottakból is kiviláglik, mennyire nélkülözhetetlen folyamatosan tájékozódni a kísérletet megvalósító pedagógusok viszonyáról a kísérlet céljához és külön-külön minden egyes feladatához, figyelemmel kísérni tudatos beállítódásuk, az új feladatok igényelte készségeik, szokásaik alakulását, összegyűjteni véleményüket. Egy kísérleti szakasz lezárása után a kísérletben részt vevők viszonya ahhoz, amit csinálnak, véleményük, kritikájuk maga is kísérleti eredmény.

Más szempontokból a tanulók - különösen idősebb tanulók, középiskolások - viszonyulásai, véleményei, visszaemlékezései is sok tekintetben szolgáltathatnak adalékokat a kísérleti képzés fontos elemeinek működésképeségére vonatkozóan.

Mind a pedagógusok, mind a tanulók viszonyulásainak, véleményeinek összegyűjtésére, vizsgálatára többféle módszer együttesen alkalmas. Egy-egy kísérleti szakasz lezárásakor indokolt a kérdőíves megkérdezés. Ebben a kötetben az olvasó azokat a kérdőíveket, továbbá a kérdőívekkel gyűjtött adatok feldolgozását találja, amelyekkel a Csongrád megyei rekultatív gimnáziumi kísérletben részt vevő tanárokat és tanulókat kérdeztük meg a kísérleti feladatok megvalósulására, megvalósíthatóságára vonatkozóan.

Reméljük, hogy a kérdőíves adatok elemzéséből elének táruló kép nemcsak a kísérlet eredményességét illetően szolgáltat fontos felvilágosítást, hanem segít azoknak a teendőknek előrelátásában is, amelyek a fakultatív gimnáziumi képzés országos bevezetésével kapcsolatban felmerülhetnek.

Szeged, 1980. november 20.

Dr. Ágoston György
egyetemi tanár

K É R D Ő I V

a fakultatív gimnáziumi kísérleti képzésben részt vevő
IV. osztályos tanulók részére

Készítette: Dr.Ágoston György
és
Dr.Csiszár Imre

1. Kérjük, mielőtt kitöltené, figyelmesen olvassa végig az egész kérdőívet, tanulmányozza az egyes kérdéseknél zárójelben található utasításokat is! Különösen ügyeljen a 9. és a 10. kérdésre, mert ott csak az egyiket kell kitöltenie!
2. Képzési kísérletünk értékelése szempontjából nagyon fontos, hogy őszintén, nyíltan válaszoljon. Kérjük tehát erre!
3. Kérjük, hogy olvashatóan, áttekinthetően írjon, ezzel megkönnyíti értékelő munkánkat!

1. Részt vett-e felzárkóztató /korrekciós/ foglalkozásokon?

/Ha igen, írja a megfelelő helyre a tantárgya/ka/t, ha

nem, hagyja üresen!/.

		Mely tantárgyakból?	
		Rendszeresen	Alkalmanként
I.osztály	1. félév		
	2. félév		
II.osztály	1. félév		
	2. félév		

2. Mi a véleménye a felzárkóztató /korrekciós/ foglalkozás hasznáról? /A véleményét kifejező választ húzza alá!/
*

a/ Nagyon hasznos, sikerült pótolni hiányaimat.

b/ Hasznos, segített.

c/ Kevés segítséget adott.

d/ Egyáltalán nem segített, nincs rá szükség.

3. Milyen kötelező gyakorlati foglalkozáson vett részt az I-II. osztályban?
Miben látja jelentőségét?

/A "jelentősége számomra" oszlopba a táblázat alatt található válaszok közül annak a sorszámát írja be, amelyik kifejezi véleményét!

Az utolsó kérdésre igennel vagy nemmel válaszoljon!/
.

Osztály	A gyakorlati foglalkozás megnevezése	Jelentősége számomra	Segített-e a pályaválasztási döntésben?
I.			
II.			

1. Nagyon hasznos volt.
2. Hasznos volt.
3. Csekély haszna volt.
4. Teljesen felesleges.

4. Miben látja az orientációs foglalkozások jelentőségét?
/A véleményét kifejező választ húzza alá!/
.

a/ Nagyon jelentős volt számomra, segített képességeim felismerésében, a fakultatív tárgyak megválasztásában.

b/ Jelentős volt.

c/ Hasznos volt, de különös jelentőségét nem látom, semmiben sem befolyásolt.

d/ Semmi jelentősége nincs.

5. Mely fakultatív tantárgyakat tanulta a III.-IV. osztályban?

/Ha három tárgyat tanult, valamennyit sorolja föl! A "Helyesen választotta-e őket?" kérdésre tantárgyanként igennel vagy nemmel válaszoljon!/
.

Osztály	Tárgyak	Helyesen választotta-e őket?	Ha most kellene választania, mit választana helyettük?
III.			
IV.			

6. Mi a véleménye a III-IV. osztályos fakultatív oktatásról?
/A megfelelő választ húzza alá, és indokolja!/

a/ Nagyon helyeslem, mert
.
.
.

b/ Helyeslem, mert
.
.
.

c/ Fenntartásaim vannak vele szemben, mert
.
.
.
.

d/ Helytelennek tartom, mert
.
.
.
.

7. Kapott-e az iskolában /tanároktól, osztályfőnöktől, igazgatótól/ tanácsot a következő kérdéseire? /Az utolsó kérdésre igennel vagy nemmel válaszoljon!/

	Kitől?	Melyik osztály melyik félévében?	Megfogadta-e a tanácsát?
a/ Melyik orientációs foglalkozást válasszam?			
b/ Milyen fakultatív tárgyakat válasszak?			
c/ Milyen életpályát válasszak?			

9. E kérdésre csak akkor válaszoljon, ha határozott pályaválasztási elképzeléssel iratkozott gimnáziumba!
/A megfelelő választ húzza alá, és válaszoljon az aláhuzott válasz utáni kérdésekre!/
A/ Mely pályára /élethivatásra/ gondolt?
.
.

B/ Célja eléréséhez a gimnázium befejezése után milyen egyetemi, főiskolai, vagy más tanulmányok végzésére gondolt?
/Pontosan nevezze meg az intézményt, szakot, ahová, amelyre be szeretett volna iratkozni!/
.
.
.

C/ Ha a gimnázium után közvetlen munkába állásra gondolt, milyen munkakörbe szeretett volna elhelyezkedni?
.
.
.

D/ Megváltozott-e a gimnáziumban az eredetileg határozott-nak gondolt pályaválasztási elképzelése?
igen
nem

/A továbbiakra csak akkor válaszoljon, ha az igen választ húzta alá!/
a/ Mikor változott meg? /A megfelelő választ húzza alá!/
I.oszt.-ban II.oszt.-ban III.oszt.-ban
IV.oszt.-ban

b/ Minek következtében változott meg? /A megfelelő választ húzza alá! Több választ is aláhuzhat!/
 - gyengének bizonyultam a továbbtanuláshoz szükséges tantárgyakban
 - általában gyengének bizonyultam a tanulásban
 - rájöttem, hogy más pálya /élethivatás/ betöltéséhez jobbak a képességeim
 - megtudtam, hogy a megfelelő egyetemre, főiskolára, szakra nagyon nehéz felvételt nyerni
 - más életpályán többet lehet keresni, jobban lehet boldogulni

c/ A fenti felismeréshez mi segítette hozzá? /Több választ is aláhuzhat!/
 - a mindenkire kötelező tantárgyak tanulása
 - az orientációs foglalkozások
 - a III-IV. osztályban választott fakultatív tárgyak tanulása
 - szakkörök
 - szüleim tanácsa
 - iskolán kívüli tevékenységek, tényezők hatása
 - egyéni olvasmányaim

d/ A fenti felismerések alapján melyik életpályát választotta?

10. E kérdésre csak akkor válaszoljon, ha nem volt vagy bizonytalan volt pályaválasztási elképzelése a gimnáziumba lépéskor!

/A megfelelő választ húzza alá és egészítse ki!/

- A/ Még nem volt semmilyen pályaválasztási elképzelésem.
- B/ Bizonytalan pályaválasztási elképzeléssel iratkoztam gimnáziumba. Több életpályára is gondoltam; mégpedig:
-
-
-
-
- C/ Kialakult-e gimnáziumi tanulmányai ideje alatt határozott pályaválasztási elképzelése?

igen

nem

/A továbbiakban csak akkor válaszoljon, ha az igen választ húzta alá!/
 .

- a/ Mikor alakult ki határozott pályaválasztási elképzelése?

/A megfelelő választ húzza alá!/
 .

I.oszt.-ban II.oszt.-ban III.oszt.-ban IV.oszt.-ban
 .

- b/ Melyik életpályát választotta?

.....

- c/ Célja eléréséhez a gimnázium befejezése után milyen egyetemi, főiskolai vagy más tanulmányokat kíván folytatni?

/Pontosan nevezze meg az intézményt, szakot, ahová, amelybe kérte felvételét!/
 .

.....

d/ Ha érettségi után közvetlenül munkába akar állni, nevezze meg a munkahelyet és munkakört, ahol dolgozni kíván!

.....

e/ Minek az eredményeképpen alakult ki pályaválasztási elképzelése? /Több választ is aláhuzhat!/
 - jó tanulmányi eredményt értem el a továbbtanuláshoz szükséges tantárgyakban
 - rájöttem, hogy megfelelő képességekkel rendelkezem ehhez az életpályához
 - érdeklődés alakult ki bennem iránta
 - megtudtam, hogy a megfelelő egyetemre, főiskolára, szakra viszonylag könnyebb felvételt nyerni
 - ezen az életpályán jól lehet keresni, jól lehet boldogulni

f/ A fenti felismeréshez mi segítette hozzá? /Több választ is aláhuzhat!/
 - a mindenkire kötelező tantárgyak tanulása
 - az orientációs foglalkozások
 - a III-IV. osztályban válaszított fakultatív tárgyak tanulása
 - szakkörök
 - szüleim tanácsa
 - iskolán kívüli tevékenységek, tényezők hatása
 - egyéni olvasmányaim

A fakultatív gimnáziumi kísérleti képzésben részt
vevő IV. osztályos tanulók részére készült kérdőív
válaszainak összesítése

Az összesítést Dr.Csiszár Imre készítette Laszlavik Éva
közreműködésével

1. kérdés

Az első kísérleti évfolyam tanulólétszáma összesen: 254

A felzárkóztató foglalkozáson részt vett összes tanuló: 115 /45,3 %/

Tantárgy:	Rendszeresen				Alkalmanként				Összesen részt vett				Az összes tanuló %-a			
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
magyar nyelv és irodalom	17	16	7	3	8	3	1	2	25	19	8	5	9,8	7,5	3,2	2,0
történelem	1	3			1				2	3			0,8	1,2		
orosz nyelv	6	1	1	1	8	5			14	6	1	1	5,5	2,4	0,4	0,4
2. idegen nyelv	4	3			3				7	3			2,8	1,2		
matematika	35	35	23	22	12	7	4	2	47	42	27	24	18,5	16,5	10,6	9,4
fizika	2	1				1	4	8	2	2	4	8	0,8	0,8	1,6	3,1
kémia	6	5	2	1	4	1		1	10	6	2	2	3,9	2,4	0,8	0,8
biológia	1	1	2	2					1	1	2	2	0,6	0,4	0,8	0,8
földrajz		1	1	3	2	2			2	3	1	3	0,8	1,2	0,4	1,2

1. kérdés

A második kísérleti évfolyam tanulólétszáma összesen: 283

A felzárkóztató foglalkozáson részt vett összes. tanuló: 73 /25,8 %/

Tantárgy:	Rendszeresen				Alkalmanként				Összesen részt vett				Az összes tanuló %-a			
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
magyar nyelv és irodalom	17	17	10	10	4	1	2	2	21	18	12	12	7,4	6,4	4,2	4,2
történelem	1	1	1	1					1	1	1	1	0,4	0,4	0,4	0,4
orosz nyelv	13	7	4	2	8	10	4	5	21	17	8	7	7,4	6,0	2,8	2,5
2. idegen nyelv							1	1			1	1			0,4	0,4
matematika	10	9	12	10	10	13	11	8	20	22	23	18	7,1	7,8	8,1	6,4
fizika							2	1			2	1			0,7	0,4
kémia			2		3	5	1		3	5	3		1,1	1,8	1,1	
biológia																
földrajz																

1. kérdés

Az első és második kísérleti évfolyam tanulólétszáma összesen: 537
 A felzárkóztató foglalkozáson részt vett összes tanuló: 188 /35 %/
 /Összesítés/

Félév: Tantárgy:	Rendszeresen				Alkalmanként				Összesen részt vett				Az összes tanuló %-a			
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
magyar nyelv és irodalom	34	33	17	13	12	4	3	4	46	37	20	17	8,6	6,9	3,7	3,2
történelem	2	4	1	1	1				3	4	1	1	0,6	0,7	0,2	0,2
oroszl nyelv	19	8	5	3	16	15	4	5	35	23	9	8	6,5	4,3	1,7	1,5
2. idegen nyelv	4	3			3		1	1	7	3	1	1	1,3	0,6	0,2	0,2
matematika	45	44	35	32	22	20	15	10	67	64	50	42	12,5	12,0	9,3	7,8
fizika	2	1				1	6	9	2	2	6	9	0,4	0,4	1,1	1,7
kémia	6	5	4	1	7	6	1	1	13	11	5	2	2,4	2,0	0,9	0,4
biológia	1	1	2	2					1	1	2	2	0,2	0,2	0,4	0,4
földrajz		1	1	3	2	2			2	3	1	3	0,4	0,6	0,2	0,6

2. kérdés

Az első kísérleti évfolyam tanulólétszáma összesen: 254

GIMNÁZIUM	Lét- szám	Részvett felzárk. foglalk.-on		Választ adott		Nagyon hasznos		Hasznos		Kevés se- gítség adott		Egyáltalán nem segí- tett	
		fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
József Attila	79	32	40,5	37	46,8	4	10,8	23	62,2	7	19,0	3	8,0
Radnóti Miklós	111	66	59,5	65	58,6	11	16,9	44	67,7	10	15,4		
Ságvári Endre	64	17	26,6	17	26,6	2	11,8	7	41,2	7	41,2	1	5,8
Összesen:	254	115	45,3	119	46,9	17	14,3	74	62,2	24	20,2	4	3,43

2. kérdés

A második kísérleti évfolyam tanulólétszáma összesen: 283

GIMNÁZIUM	Lét- szám	Részt vett felzárk. foglalk.-on		Választ adott		Nagyon hasznos		Hasznos		Kevés se- gítséget adott		Egyáltalán nem segí- tett	
		fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
József Attila	108	33	30,6	33	30,6	2	6,0	28	85,0	3	9,0		
Radnóti Miklós	102	27	26,5	27	26,5			25	92,6	2	7,4		
Ságvári Endre	73	13	17,8	13	17,8			12	92,3	1	7,7		
Összesen:	283	73	25,8	73	25,8	2	2,7	65	89,0	6	8,3		

2. kérdés . Az első és második kísérleti évfolyam tanulólétszáma összesen: 537

GIMNÁZIUM	Lét- szám	Részt vett felzárk. foglak.-on		Választ adott		Nagyon hasznos		Hasznos		Kevés se- gítséget adott		Egyáltalán nem segí- tett	
		fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
József Attila	187	65	34,8	70	37,4	6	8,6	51	72,9	10	14,3	3	4,2
Radnóti Miklós	213	93	43,7	92	43,2	11	12,0	69	75,0	12	13,0		
Ságvári Endre	137	30	21,9	30	21,9	2	6,7	19	63,3	8	26,7	1	3,3
Összesen:	537	188	35,0	192	35,8	19	9,9	139	72,4	30	15,6	4	2,1

3. kérdés

Az első kísérleti évfolyamból válaszolt összesen 230 tanuló

GIMNÁZIUM	Osz- tály	A vála- szok száma	Gyakorlati fogl.	Jelentősége				Segített a pályá- választá- si dön- tésben
				Nagyon hasznos	Hasznos	Csekély haszna volt	Teljesen felesleges	
József Attila	I.	69	Gépirás elemei	7	28	26	8	12
	II.	69	Elektrotechnika	4	30	24	11	5
	Össz.	138		11	58	50	19	17
Radnóti Miklós	I.	64	Gépirás elemei	12	37	13	2	
		35	Biológiai gyak.	9	22	4		
	II.	31	Biológiai gyak.	6	22	3		
		63	Műszaki rajz	10	24	22	12	10
Össz.	198		37	105	42	14	29	
Ságvári Endre	I.	32	Elektrotechnika		7	22	3	
		30	Motorszerelés		9	13	8	
	II.	30	Elektrotechnika		7	17	6	
		32	Motorszerelés	1	8	16	7	
Össz.	124		1	31	68	24		

3. kérdés

A második kísérleti évfolyamból válaszolt összesen 255 tanuló

GIMNÁZIUM	Osz- tály	A vála- szok száma	Gyakorlati fogl.	Jelentősége				Segített a pályá- választá- si döntés- ben
				Nagyon hasznos	Hasznos	Csekély haszna volt	Teljesen felesle- ges	
József Attila	I.	102	Gépirás elemei	10	44	42	6	14
	II.	102	Gépirás elemei	10	44	42	6	
	Össz.	204		20	88	84	12	14
Radnóti Miklós	I.	57	Üvegtechnika	1	14	33	9	1
		29	Biológiai gyak.	8	18	2	1	13 5
	II.	29	Biológiai gyak.	8	18	2	1	
		39 18	Műszaki rajz Üvegtechnika	5 5	20 10	14 3	3	
	Össz.	172		22	75	61	14	19
Ságvári Endre	I.	42	Elektrotechnika	1	12	22	7	
		25	Műszaki rajz	1	11	12	1	
	II.	25	Elektrotechnika		5	17	3	1
		42	Műszaki rajz	5	15	18	4	
Össz.	134		7	43	69	15	1	

3. kérdés

Összesítés

GIMNÁZIUM	József Attila	Radnóti Miklós	Ságvári Endre	Összes válasz	
	Az összes válasz /Az összes tanuló/	342 /171/	370 /185/	258 /129/	970 /485/
1. Nagyon hasznos	9,0 %	16,0 %	3,2 %	98	10,1 %
2. Hasznos	42,7 %	48,5 %	28,6 %	400	41,2 %
3. Csekély haszna volt	39,3 %	27,9 %	53,1 %	374	38,6 %
4. Teljesen felesleges	9,0 %	7,6 %	15,1 %	98	10,1 %
Segített a pályaválasztási döntésben	31 tanulónak /18,1 %/	48 tanulónak /25,9 %/	1 tanulónak /0,8 %/	80 tanulóinak	16,5 %

4. kérdés

Vélemény	Első kísérleti évfolyam					Második kísérleti évfolyam					A két kísérleti évfolyam	
	JAG	RMG	SEGYG	Össz.	%	JAG	RMG	SEGYG	Össz.	%	Össze- sen	%
1. Nagyon jelentős volt számára, segített képességeim felismerésében, a fakultatív tárgyak megválasztásában	31	43	19	93	38,9	30	39	13	82	32,8	175	35,8
2. Jelentős volt	24	34	18	76	31,8	37	38	23	98	39,2	174	35,6
3. Hasznos volt, de különös jelentőséget nem látom, semmiben sem befolyásolt	17	25	21	63	26,4	26	16	22	64	25,6	127	26,0
4. Semmi jelentősége nincs	2	1	4	7	2,9	2	1	3	6	2,4	13	2,6
Összesen válaszolt	74	103	62	239	100,0	95	94	61	250	100,0	489	100,0

5. kérdés

József Attila Gimnázium

Első kísérleti évfolyam			Második kísérleti évfolyam		
Tantárgyak	Válaszolt	Helyesen választott	Tantárgyak	Válaszolt	Helyesen választott
1. magyar nyelv és irodalom		16	1. magyar nyelv és irodalom		8
történelem	17	16	történelem	9	7
idegen nyelv		16	idegen nyelv		7
2. idegen nyelv		8	2. idegen nyelv		13
idegen nyelv	10	8	idegen nyelv	14	11
anyanyelv		8	anyanyelv		13
3. matematika		23	3. matematika		15
fizika	25	21	fizika	18	15
4. biológia		9	4. biológia		11
fizika	10	9	fizika	14	11
kémia		9	kémia		11
5. biológia		4	5. biológia		6
fizika	6	2	fizika	8	3
földrajz		5	földrajz		8
6. ügyintéző	11	11	6. ügyintéző	17	15
			7. történelem		8
			földrajz	13	13
			idegen nyelv		8
			8. történelem		8
			matematika	8	8

5. kérdés

Radnóti Miklós Gimnázium

Első kisérelleti évfolyam			Második kisérleti évfolyam		
Tantárgyak	Válaszolt	Helyesen válaszolt	Tantárgyak	Válaszolt	Helyesen válaszolt
magyar nyelv és irodalom történelem	17	17	magyar nyelv és irodalom történelem	8	7
magyar nyelv és irodalom angol nyelv	11	10	magyar nyelv és irodalom angol nyelv	3	3
angol nyelv földrajz	2	1			
matematika fizika	19	17	matematika fizika	21	19
biológia fizika	24	23	biológia fizika	13	10
biológia földrajz	4	3	biológia földrajz	7	7
biológia kémia	14	13	biológia kémia	25	24
építőipari műszaki rajz	6	4	nevelési ismeretek	14	13
kémiai lab. vizsgálat	9	9	idegenforgalmi ismeretek	4	2
Összesen:	106	97 /91,5 %/	Összesen:	95	85 /89,5 %/

5. kérdés Ságvári Endre Gyakorló Gimnázium

Első kísérleti évfolyam			Második kísérleti évfolyam		
Tantárgyak	Válaszolt	Helyesen válaszolt	Tantárgyak	Válaszolt	Helyesen válaszolt
1. magyar		17	1. magyar		14
történelem	19	14	történelem	14	14
idegen nyelv		15	idegen nyelv		13
2. biológia		22	2. biológia		28
fizika	24	22	fizika	32	21
kémia		22	kémia		26
3. biológia		15	3. matematika		5
fizika	17	15	fizika	6	5
földrajz		15	idegen nyelv		2
4. laboratóriumi gyakorlat	8	6	4. idegenforgalmi gyakorlat	6	4
			5. nevelési gyakorlat	1	1
			6. gépjárművezetés	3	3
			7. matematika		6
			fizika	6	6
			kémia		5

6. kérdés

	Első kísérleti évfolyam					Második kísérleti évfolyam					A két kísérleti évf.	
	JAG	RMG	SEGYG	Ossz.	%	JAG	RMG	SEGYG	Ossz.	%	Osszesen	%
Nagyon helyesli	11	30	5	46	18,5	9	31	5	45	17,2	91	17,9
Helyesli	38	42	20	100	40,2	41	44	20	105	40,2	205	40,2
Fenntartásai vannak	24	34	35	93	37,3	44	18	37	99	38,0	192	37,6
Helytelennek tartja	4	3	3	10	4,0	7	1	4	12	4,6	22	4,3
Összesen válaszolt	77	109	63	249	100,0	101	94	66	261	100,0	510	100,0

A 6. kérdés indokainak összefoglalása

Nagyon helyesli és helyesli, mert

- a választott tantárgyakkal való elmélyültebb foglalkozást teszi lehetővé
- megnöveli az önálló munka lehetőségét
- megfelelő előkészítést biztosít a felvételi vizsgára, segít a továbbtanulásban
- a gyakorlati tárgyak lehetővé teszik, hogy egy szakmával alaposabban megismerkedjünk
- mindenki számára lehetővé teszi /szemben a tagozatos osztályokkal/, hogy a választott tantárgyakat emelt óraszámban tanulja
- az egyéni adottságok, képességek jobban kibontakozhatnak
- lehetővé válik, hogy pályairányt 16 éves korban válasszunk
- magasabb óraszámban tanulhatunk idegen nyelveket is
- kiscsoportokban intenzívebb munka folyhat.

Fenntartásai vannak, mert

- egyoldalú képzést biztosít, az általános műveltség csorbát szenved
- a III-IV. osztályban a nem fakultatív tantárgyak háttérbe szorulnak
- túl sok tananyagot akarnak velünk elvégeztetni, így kapkodva kell tanulnunk
- túlságosan kötöttek a tantárgyválasztási lehetőségek, nem mindenki tudja a számára fontos tantárgyakat emelt óraszámban tanulni

- előnytelen, hogy a II. osztály végén fel kell bontani a már kialakult osztályközösségeket
- szükséges lenne elméleti és gyakorlati tárgy együttes választási lehetőségét biztosítani
- a tanulmányi hátrányok a hátrányos helyzetű tanulók esetében tovább nőnek
- nem egyenlő az I-II., valamint a III-IV. osztályban a terhelés /az utóbbiban aránytalanul magas/
- hiányosak a tárgyi és személyi feltételek
- a foglalkozások egy részét délután kell tartani, ezek nem eléggé intenzívek,

Helytelennek tartja, mert

- nem biztosítja az általános műveltséget
- a II. osztály végén felbontja az osztályközösségeket
- nem megfelelő az I-II. osztályos alapképzés
- túl gyors tempóban kell a III-IV. osztályban haladni, nő a túlterhelés
- elmarad a tagozatos képzés színvonalától
- hiányoznak a tárgyi és személyi feltételek.

7. kérdés: "a./ Melyik orientációs foglalkozást válasszam?"

Gimnázium	Kisérleti évfolyam	Félév: Kitől?	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Meg- fogad- ta	Nem- fogad- ta meg	Taná- csot kapott össz.
JAG	Első	Tanárától	2	1	1	2					4	2	6
		Oszt.főnöktől	1	2	1	3					6	1	7
	Igazgatótól		1								1		1
JAG	Második	Tanárától	2	2	2						6		6
		Oszt.főnöktől	2	1		1					4		4
Igazgatótól		2	4							6		6	
Tanácsot kapott összesen:			9	11	4	6					27	3	30
RMG	Első	Tanárától	3	11	2	2	1				18	1	19
		Oszt.főnöktől		4	3	4	1				11	1	12
	Igazgatótól	1	5	1	4					11		11	
RMG	Második	Tanárától	1	1	1	1					4		4
		Oszt.főnöktől		3	3						6		6
Igazgatótól			2							2		2	
Tanácsot kapott összesen:			5	26	10	11	2				52	2	54
SEGYG	Első	Tanárától	1	1		2					4		4
		Oszt.főnöktől		4	1						5		5
	Igazgatótól												
SEGYG	Második	Tanárától	3	4		1					8		8
		Oszt.főnöktől	4	7	1						12		12
Igazgatótól			1							1		1	
Tanácsot kapott összesen:			8	17	2	3					30		30

7. kérdés: "b/ Milyen fakultatív tárgyakat válasszak?"

Gimnázium	Kísérleti évfolyam	Félév: Kitől?	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Meg- fogad- ta	Nem fogad- ta meg	Tana- csot kapott össz.	

JAG	Első	Tanárától Oszt.főnöktől Igazgatótól		1	1	7 10 3	1					9 10 3	1	9 11 3
	Második	Tanárától Oszt.főnöktől Igazgatótól	1		1	4 15 6	2		1			8 13 6	4	8 17 6
	Tanácsot kapott összesen:			1	1	3	45	3	1			49	5	54
RMG	Első	Tanárától Oszt.főnöktől Igazgatótól		1 1	5 3 1	11 10 22	3 1					18 14 25	2 1 2	20 15 27
	Második	Tanárától Oszt.főnöktől Igazgatótól			1 1	10 17 4	2 1		1			11 18 8	1 1	11 19 9
	Tanácsot kapott összesen:			2	2	11	64	11	1			94	7	101
SEGYG	Első	Tanárától Oszt.főnöktől Igazgatótól	1		3 1	1 3	2					5 5	1	6 5
	Második	Tanárától Oszt.főnöktől Igazgatótól			1	7						6 2	2	8 2
	Tanácsot kapott összesen:			1		5	11	3	1			18	3	21

7. kérdés: "c/ Milyen életpályát válasszak?"

Gimnázium	Kísérleti évfolyam	Félév: Kitől?									Meg- fogad- ta	Nem fogad- ta meg	Taná- csot kapott össz.:
			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.			
JAG	Első	Tanárától Oszt.főnöktől Igazgatótól				1 3		2 1	3 2	1 3	7 8	1	7 9
	Második	Tanárától Oszt.főnöktől Igazgatótól			1 1	1 1		1 2	4 4	1 4	6 5	2 6	8 11
	Tanácsot kapott összesen:				1	6	1	5	13	9	26	9	35
RMG	Első	Tanárától Oszt.főnöktől Igazgatótól			1	2		4 3	6 1		11 7	1 1	12 8
	Második	Tanárától Oszt.főnöktől Igazgatótól	1		1	2	2 2 1	2 2 1	2 4 1	2 1	5 12 1	4 1	9 12 2
	Tanácsot kapott összesen:		2	1	1	4	11	10	24	4	49	8	57
SEGYG	Első	Tanárától Oszt.főnöktől Igazgatótól				1 2	3 2	1			4 4	1 1	5 5
	Második	Tanárától Oszt.főnöktől Igazgatótól	1		1	1		3 1	3 3	1	4 2	6 2	10 4
	Tanácsot kapott összesen:		1		1	4	5	5	6	2	14	10	24

8. kérdés: "a/ Melyik orientációs foglalkozást válasszam?"

Gimnázium	Kísérleti évfolyam	F é l é v								Megfo- gadta	Nem fogad- ta meg	Tanácsot kapott összesen
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.			
JAG	Első	4	3		2		1			13		13
	Második	4	4		1					7	2	9
	Tanácsot kapott összesen:	8	7	3	3		1			20	2	22
RMG	Első	6	14	4	4					27	1	28
	Második	6	13	4	1	1				25		25
	Tanácsot kapott összesen:	12	27	8	5	1				52	1	53
SEGYG	Első	6		4						10		10
	Második	2	2	1	2					5	2	7
	Tanácsot kapott összesen	8	2	5	2					15	2	17

8. kérdés: "b/ Milyen fakultatív tárgyakat válasszak?"

Gimnázium	Kísérleti évfolyam	F é l é v								Megfo- gadta	Nem fogad- ta meg	Tanácsot kapott összesen
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.			
JAG	Első	2		2	14	2	1			20	1	21
	Második	1		3	24	1				26	3	29
	Tanácsot kapott összesen:	3		5	38	3	1			46	4	50
RMG	Első	5	1	3	19	4	3			32	3	35
	Második	1		1	24	9	1			36		36
	Tanácsot kapott összesen:	6	1	4	43	13	4			68	3	71
SEGYG	Első				14	2				16		16
	Második			3	15					15	3	18
	Tanácsot kapott összesen:			3	29	2				31	3	34

8. kérdés: "c/ Milyen életpályát válasszak?"

Gimnázium	Kísérleti évfolyam	É l é v								Megfo- gadta	Nem fogad- ta meg	Tanácsot kapott összesen
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.			
JAG	Első	9	1		4	5	5	7	6	30	7	37
	Második	8	2		7	4	10	10	7	35	13	48
	Tanácsot kapott összesen:	17	3		11	9	15	17	13	65	20	85
RMG	Első	10	2	2	5	4	8	11	4	39	7	46
	Második	6		2	4	6	8	7	5	30	8	38
	Tanácsot kapott összesen:	16	2	4	9	10	16	18	9	69	15	84
SEGYG	Első	4		4		6		3		13	4	17
	Második	4	4		8	6	6	4	3	20	15	35
	Tanácsot kapott összesen:	8	4	4	8	12	6	7	3	33	19	52

7. és 8. kérdésre adott válaszok összesítése.

/Az első és második kísérleti évfolyam tanulólétszáma összesen: 537/

Mire? \ Kitől?	Tanárától	Osztály- főnöktől	Igazgató- tól	Szüleitől	Össze- sen	Az ösz- szes ta- nuló %
a/ Melyik orientációs fog- lalkozást válasszam?	57	36	21	92	206	38,4
b/ Milyen fakultatív tár- gyakat válasszak?	62	67	47	155	331	61,6
c/ Milyen életpályát vá- lasszak?	51	49	16	221	337	62,8
Tanácsot kapott össze- sen: /Az összes tanuló %-a/	170 /31,7%/	152 /28,3%/	84 /15,6%/	468 /87,2%/	874	

9. ABC

Pályák	Első kísérleti évfolyam			Második kísérleti évfolyam			Összesen		
	JAG	RMG	SEGYG	JAG	RMG	SEGYG	fő	%	
Egyetemi, főiskolai tanulmányokat kíván végezni	középiskolai tanár ált.isk.	6	4	2	3	4	2	21	9,2
	tanár tanító	13	4	7	14	13	4	55	24,0
	óvónő	7	4	1	4	2		18	7,9
	gyógypedagógus	4			3		1	7	3,1
	könyvtáros					1		1	0,4
	jogász	1	3	2	3	1	1	11	4,8
	tolmács				1			1	0,4
	pszichológus		1			1	1	3	1,3
	régész				1	1		2	0,9
	ujságíró						1	1	0,4
	orvos	2	22	3	5	11	4	47	20,5
	állatorvos			1	1	1	2	5	2,2
	gyógyszerész	1	1			2	1	5	2,2
	mérnök	2	4	1	2	4	1	14	6,2
	agrármérnök	1	1	1		4		7	3,1
	kertészmérnök	1			1			2	0,9
	állattenyésztő			1				1	0,4
	közgazdász				1			1	0,4
	vegyész	1			2		1	4	1,8
	biológus		2		1	3	1	7	3,1
matematikus	1	1					2	0,9	
atomfizikus		2				1	3	1,3	
geológus		1					1	0,4	
külkereskedő		2		1			3	1,3	
Továbbtanulni szándékozók összesen:	40	52	19	43	48	21	223	97,5	
Munkába áll	adminisztrátor	1					1	0,4	
	laboráns	1	1				2	0,9	
	kozmetikus			1			1	0,4	
	kép.nélküli óvónő				1		1	0,4	
	kéziszedő nyomdász				1		1	0,4	
Munkába akart állni:	2	1	1	2			6	2,5	
Határozott pályaválasztásúak:	42	53	20	45	48	21	229	100,0	

9. D/a Az eredetileg határozottnak hitt pályaválasztási elképzelés megváltozása.
Első kísérleti évfolyam /választ adott összesen: 251 tanuló/

GIMNÁZIUM	Határozott pályaválasztási elképzeléssel érkezett		A határozott pályaválasztási elképzelés megváltozott				A határozott elképzelést változtatók	
	fő	A választ adók %-a	I. oszt.	II. oszt.	III. oszt.	IV. oszt.	összesen	%
József Attila	42	54,5		9	5	4	18	42,9
Rudnóti Miklós	53	48,2	1	10	5	7	23	43,4
Ságvári Endre	20	31,2			1	1	2	10,0
Összesen	115	45,8	1 /0,9 %/	19 /16,6 %/	11 /9,6 %/	12 /10,4 %/	43	37,4

9. D/a

Az eredetileg határozottnak hitt pályaválasztási elképzelés megváltozása.
 Második kísérleti évfolyam /választ adott összesen 264 tanuló/

GIMNÁZIUM	Határozott pályaválasztási elképzeléssel érkezett		A határozott pályaválasztási elképzelés megváltozott				A határozott elképzelést változtatók	
	fő	A választ adók %-a	I. oszt.	II. oszt.	III. oszt.	IV. oszt.	összesen	%
József Attila	45	44,1		3	8	5	16	35,6
Radnóti Miklós	48	50,5	2	10	5	3	20	41,7
Ságvári Endre	21	31,3		3	5	3	11	52,4
Összesen	114	43,2	2 /1,8 %/	16 /14,0 %/	18 /15,8 %/	11 /9,6 %/	47	41,2

Ö s z e s i t é s

9. D/a Az eredetileg határozottnak hitt pályaválasztási elképzelés megváltozása.
Első és második kísérleti évfolyam /választ adott összesen: 515 tanuló/

GIMNÁZIUM	Határozott pályaválasztási elképzeléssel érkezett		A határozott pályaválasztási elképzelés megváltozott				A határozott elképzelést változtatók	
	fő	A választ adók %-a	I. oszt.	II. oszt.	III. oszt.	IV. oszt.	Összesen	%
József Attila	87	48,6		12	13	9	34	39,0
Radnóti Miklós	101	49,3	3	20	10	10	43	42,6
Ságvári Endre	41	31,3		3	6	4	13	31,7
Összesen	229	44,5	3 /1,3 %/	35 /15,3 %/	29 /12,7 %/	23 /10,0 %/	90	39,3

9. D/b Minek a következtében változott meg az eredetileg határozottnak gondolt pályaválasztási elképzelés?

/Több választ is adhattak a tanulók!/

A pályaválasztási elképzelés megváltozásának okai	Első kísérleti évfolyam			Második kísérleti évfolyam			Összesen	
	JAG	RMG	SEGYG	JAG	RMG	SEGYG	Válasz	Az össz. válasz %-a
1. Gyengének bizonyult a továbbtanuláshoz szükséges tantárgyakban	5	7	1	1	6	3	23	20,2
2. Általában gyengének bizonyult a tanulásban	3			2	1	1	7	6,2
3. Rájött, hogy más pálya betöltéséhez jobbak a képességei	8	15	2	7	13	6	51	44,7
4. Megtudta, hogy a megfelelő egyetemre, főiskolára, szakra nagyon nehéz felvételt nyerni	3	8		7	10	2	30	26,3
5. Más életpályán többet lehet keresni, jobban lehet boldogulni			1		2		3	2,6
Összes válasz	19	30	4	17	32	12	114	100,0

9. D/d Az eredetileg határozottnak gondolt pályaválasztási elképzelések megváltozásának tendenciái

Tendencia	Első kísérleti évfolyam			Második kísérleti évfolyam			Összesen	
	JAG	RMG	SEGYG	JAG	RMG	SEGYG	Változtatók fő	Az összes változtató %-a
1. Értelmiségi pályán belül	10	21	2	10	18	11	72	80,0
2. Értelmiségi pályáról munkába állásra	8	1		4	1		14	15,6
3. Munkába állásról értelmiségi pályára		1					1	1,1
4. Munkába álláson belül				1			1	1,1
5. Még nem döntött				1	1		2	2,2
Összesen:	18	23	2	16	20	11	90	100,0

10. ABC/a

Évfolyam	Gimn.	Pályaválasztási elképzelés				Mikor alakult ki?			
		bizonytalan volt	nem volt	a gimn.-ban sem alakult ki	a gimn.-ban kialakult	I.o.	II.o.	III.o.	IV.o.
Első ki-sérletti évfolyam	JAG	18	17		35		11	13	11
	RMG	18	39	5	52		13	21	18
	SEGYG	21	23	4	40	2	7	21	10
A második ki-sérletti évfolyam	JAG	30	27	6	51	2	10	26	13
	RMG	27	20	2	45	1	10	22	12
	SEGYG	28	18	4	42	1	7	18	16
Összesen		142	144	21	265	6	58	121	80
Az összes válaszoló /515 tanuló/ %-a		27,5	28,0	4,0	51,5	1,2	11,3	23,5	15,5

10. C/bcd

Pályák	Első kísérleti évfolyam			Második kísérle- ti évfolyam			Összesen		
	JAG	RMG	SEGyG	JAG	RMG	SEGyG	fő	%	
Egyetemi, főiskolai tanulmányokat kíván végezni	középfiskolai tanár	2	3	3	4	5	17	6,4	
	ált.isk.-i tanár	3	9	8	12	10	11	53	20,0
	tanító	2			2	7	2	13	4,9
	óvónő			1	4	1		5	2,3
	jogász	1	7	6	1	4	4	23	8,7
	tolmács	1	1	2				2	1,3
	orvos	3	4	3	1	5	6	22	8,3
	állatorvos				1	1		2	0,7
	gyógyászerész		2	2	1	1	1	7	2,6
	mérnök	5	2	2	3	4	4	27	10,3
	agrármérnök		2	2		4		6	2,0
	állattenyésztő	1						1	0,4
	közgazdász			1	3			4	1,3
	vegyész			1		1		2	0,7
	biológus		1					1	0,4
	matematikus						1	1	0,4
	fizikus					1		1	0,4
	geológus						2	2	0,7
	külkereskedő	1			2			3	1,1
	technikus	4	4			1		9	3,4
	programozó			1		2	1	4	1,5
	építész		1	1				2	0,7
	hiv.katona	1	1				1	3	1,1
	filmrendező					1		1	0,4
	képzőművész			1				1	0,4
	színművész		1					1	0,4
	népnevelő				1			1	0,4
muzeológus						1	1	0,4	
nyomdai									
formasztó			1				1	0,4	
védőnő	1	1					2	0,7	
Továbbtanulni szándékozók:	25	41	36	39	43	40	224	84,5	

10. C/bcd

Pályák		Első kísérleti évfolyam			Második kísérleti évfolyam			Összesen	
		JAG	RMG	SEGYG	JAG	RMG	SEGYG	fő	%
Érettségi után munkába kíván állni	gyecs- és gépirás	2			4			6	2,3
	adminisztrátor	2		1	3			6	2,3
	laboráns		5	3				8	3,0
	műszerész	2	1		3	1	1	8	3,0
	rádió- tv. szerelő		1					1	0,4
	autószerelő		1					1	0,4
	műszaki rajzoló		1					1	0,4
	éttermi fel- szolgáló	1			1			2	0,7
	női fodrász		1					1	0,4
	kozmetikus		1		1			2	0,7
	gyógyszerész asszisztens	1				1	1	2	0,7
	idegenvezető								
	kirakatren- dező	1						1	0,4
	gépvoccsive- zeto	1						1	0,4
	Munkába akar állni	10	11	4	12	2	2	41	15,5
Továbbtanulni szándékozik /L. előző tábl./	25	41	36	39	43	40	224	84,5	
A gimn.-ban ki- alakult pálya- választási el- képz.össz.:	35	52	40	51	45	42	265	100,0	

10. J/a

Hátek az eszményi képpén alakult ki pályaválasztási elképzelése,
/TÖB) választ is békített a tanulók!/
/TÖB)

A pályaválasztási elkötelezettség kialakításának tényezői	Első kísérleti évfolyam			Második kísérleti évfolyam			Összesen	
	JAG	RMG	SEGYG	JAG	RMG	SEGYG	Válasz	Az összes válasz %-a
1. Jó tanulmányi eredményt ért el a továbbtanuláshoz szükséges tárgyakban	10	14	13	4	15	6	62	14,8
2. Rájött, hogy megfelelő képességekkel rendelkezik a választott pályához	10	12	15	17	15	12	81	19,3
3. Érdeklődés alakult ki a választott pályáról	34	42	38	42	40	39	235	56,1
4. Regtudta, hogy a megfelelő egyetemre, főiskolára, szakra viszonylag könnyebb felvételt nyerni	3	6	6	1	1	6	23	5,5
5. A választott életpályán jól lehet kerécsni, jól lehet boldogulni	1	6	2	3	2	4	18	4,3
Összes válasz	58	80	74	67	73	67	419	100,0

K É R D Ő I V

a fakultatív gimnáziumi kísérleti képzésben részt vevő
pedagógusok részére

Készítette: Dr.Ágoston György
és
Dr.Csiszár Imre

Kedves Kartárs!

1. Képzési kísérletünk értékelése szempontjából nagyon fontosak az Ön tapasztalatai.
Kérjük, hogy megfontoltan, őszintén sziveskedjék kérdéseinkre válaszolni.
2. Kérjük, először sziveskedjék figyelmesen végigolvasni az egész kérdőívet, és csak utána válaszoljon kérdéseinkre!
3. A kiegészítendő kérdésekre rövid, tömör, kulcsszavakkal történő választ kérünk. A zárt kérdéseknél az Ön által választott válasz előtti számot sziveskedjék bekarikázni!

I.

1. Ön tudja, hogy a fakultatív képzési rendszerben nagy jelentőséget tulajdonítottunk a felzárkóztató /korrekciós/ foglalkozásoknak a tanulók általános iskolai hiányainak pótlása érdekében.

Mi a véleménye: betöltötték-e ezek a foglalkozások funkciójukat?

O/ Igen.

1/ Csak részten, mert /rövid indoklást kérünk!/

2/ Egyáltalán nem, mert /rövid indoklást kérünk!/

2. Véleménye szerint melyek az eredményes felzárkóztató foglalkozás módszertani jellemzői? Rövid /kulcsszavakkal történő/ felsorolást kérünk!

.

3. Tapasztalatai szerint a végzett felzárkóztató foglalkozások megfeleltek-e fenti módszertani követelményeknek?

C/ Igen.

5. Az Ön által felzárkóztatásban részesült tanulóknak milyen mértékben sikerült hiányaikat pótolni?

0/ Minden tanulónak jelentős mértékben.

1/ Jelentős mértékben azoknak a tanulóknak, akiknek az elmaradása nem képességeik gyöngesége miatt következett be; csekély mértékben a többieknek.

2/ Csak csekély mértékben minden tanulónál /rövid indoklást kértünk!/

II.

1. Tapasztalataim szerint a fakultatív képzési rendszer a tanulók képességeinek, személyiségtulajdonságainak megismerése szempontjából.

0/ Előnyös, mert /rövid indoklást kérünk!/. . . .

1/ Sem nem előnyös, sem nem hátrányos

2/ Előnytelen, mert /rövid indoklást kérünk!/

2. Az orientációs foglalkozásokkal kapcsolatos tapasztalatainak értékelése különösképpen érdekel bennünket. Mi a véleménye?

0/ A tanulók képességeinek megismerése és a tanulói önismeret szempontjából helyes, hogy a tanulóknak félévenként más-más foglalkozási területet /három programot/ kell választaniuk.

- 1/ Csak azoknál a tanulóknál helyes az orientációs programok félévenkénti változtatása, akiknek bizonytalan a továbbtanulásra és a pályaválasztásra vonatkozó elképzelése, vagy akiknek a pályaválasztási elképzelése és képességei között nincs megfelelés.
- 2/ Az orientációs foglalkozások rendszere a kísérletben megtervezett módon maradjon, és a következő módon kellene átalakítani /rövid kifejtést kérünk!/

- 3/ Orientációs foglalkozásokra egyáltalán nincs szükség, mert /rövid indoklást kérünk!/

3. Kérjük, röviden fejtse ki véleményét, hogyan lehetne az I-II. osztályos orientációs tevékenység hatékonyságát fokozni /pl. a tanulók képességeinek megfigyelését rendszeresebbé kellene tenni a tanórákon, a gyakorlati foglalkozásokon, az orientációs foglalkozásokon; erősíteni kellene a továbbtanulási és pályaválasztási tanácsadást; változtatni kellene az orientációs foglalkozások rendszerén; a tanulók megfigyelésének eredményeit elmélyültebben kellene elemezni; a tanulókat és szüleiket határozottabb módon kellene felvilágosítani az iskola véleményéről stb!/

.....

4. Mi a véleménye az orientációs foglalkozások számára kidolgozott programokról?

0/ Jól beváltak.

1/ Csak részben váltak be, mert

.....

2/ Használhatatlanok, mert

.....

5. Ön szerint mik a jellemzői egy jó orientációs foglalkozási programnak? Rövid /kulcsszavakkal történő/ felsorolást kérünk!

.....

6. Kérjük, nyilatkozzék az I-II. osztályban végzett orientációs munka hatékonyságáról!:

0/ Hatékony, mert sok tanulót hozzásegít képességei realisabb felismeréséhez, továbbtanulási és pályaelképzelései realisabb alakulásához, a fakultatív tárgyak ennek megfelelő megválasztásához.

1/ Kis mértékben hatékony, mert a legtöbb tanuló továbbtanulási és pályaelképzeléseinek alakulására nincs semmi hatása.

2/ Teljesen hatástalan.

7. Véleménye szerint mik a jó orientációs foglalkozás módszertani jellemzői? Rövid /kulcsszavakkal történő/ felsorolást kérünk!

.....

8. Tapasztalatai szerint az orientációs foglalkozások megfeleltek-e a fenti módszertani követelményeknek?

0/ Igen.

1/ Részben, mert

2/ Nem, mert

9. A kísérletben a tanulók megfelelő orientálása érdekében a tanulók képességeinek megfigyelésére és a megfigyelték rögzítésére kértünk minden szaktanárt. Ön szerint szükséges-e ilyen "megfigyelésrendszer"?

0/ Igen.

1/ Nem.

10. Ön mint szaktanár rögzítette-e és írásbeli jellemzésben összefoglalta-e a tanulók megfigyelése során szerzett tapasztalatait?

0/ Igen: az

I. II. III. IV. félévben.

/Kérjük karikázza be a megfelelő féléveket!/

1/ Rendszertelenül.

2/ Feleslegesnek tartottam.

11. Az egy osztályban tanító tanárok összejöttek-e megtárgyalni a tanulók képességeiről, érdeklődéséről gyűjtött adatokat javaslat kidolgozására az orientációs foglalkozás, illetve a fakultatív tárgyak megválasztását illetően?

0/ Igen: az

I. II. III. IV. félévben.

/Kérjük karikázza be a megfelelő féléveket!/

1/ Nem.

12. Megtárgyalták-e az orientáló javaslatot a tanulókkal?

0/ Igen. /Kérjük, röviden jellemezze, milyen formában!/

1/ Nem.

13. Megtárgyalták-e az orientáló javaslatot a szülőkkal?

0/ Igen. /Kérjük, röviden jellemezze, milyen formában!/

1/ Nem.

14. Az országjárásról a szakköri jellemzéseket össze-
 gyűjtöttük-e a tanulók "személyi lográjában", és fel-
 dolgozták-e az orientációs érdeküket?

- 0/ Igen.
- 1/ Nem.
- 2/ Nincsenek lográjukra.

III.

1. Mik a tapasztalatai a tanulók fakultatív tárgyválasztá-
 sáiról?

- 0/ A tanulók képességeiket, pályaképzéseiket
 alaposan megfontolva választottak.
- 1/ Többségük megfontoltan választott.
- 2/ Sokan megfontolatlanul választottak.

/Mikor látja a megfontolatlan választások indí-
 tó okait, tapasztalatai szerint milyen követke-
 ményekkel jár a megfontolatlan választás?

.....

2. Ön ismeri, hogy iskolájában a III-IV. osztályban mi-
 lyen fakultatív elméleti tantárgycsoportokat és milyen
 gyakorlati képzést választhattak a tanulók. Mi a véle-
 ménye?

- 0/ Ezek a tantárgycsoportok és gyakorlati képzési
 irányok teljesen megfelelőek, egyrészt kielégi-
 tik a társadalmi igényeket /felsőfokú tanulmá-
 nyokra való előkészítés, közvetlen munkára elő-
 készítés/, másrészt lehetőséget adnak a tanu-
 lóknak a képességeik és érdeklődésük szerinti
 választásra.

2. Kérjük véleményét szaktárgya fakultatív tananyagának általunk kidolgozott tantervéről! Ha a fakultatív tananyag több variációban /heti óraszámában/ is előfordult, kérjük minden variáció tantervéről mondjon véleményt!:

a/ variáció /tárgy: , heti óraszám:/

0/ jól bevált

1/ csak részben vált be, mert /rövid indoklást kérünk!/

2/ nem vált be, mert /rövid indoklást kérünk!/

b/ variáció /tárgy: , heti óraszám:/

0/ jól bevált

1/ csak részben vált be, mert /rövid indoklást kérünk!/

2/ nem vált be, mert /rövid indoklást kérünk!/

3. Mi a véleménye: Hogyan hat a fakultatív képzési rendszer a tanulók általános műveltségének fejlődésére?:

0/ Kedvezően, mert ha azokkal a tárgyakkal, amelyeket maguk választanak, többet foglalkozhatnak, a többit is eredményesebben tanulják.

1/ Kedvezően hatna, ha a jelenlegi egyetemi-főiskolai felvételi pontrendszer nem abban tenné érdekeltté a tanulókat, hogy a felvételi szempontjából számbajövő két tárgyat tanulják, s a többit elhanyagolják.

2/ Nem befolyásolja az általános műveltséget az előző képzési rendszerhez képest.

3/ Kedvezőtlenül hat az általános műveltség alakulására, mert /rövid időnkést kérünk!/

4. Az Ön szaktárgyából /a tárgy megjelölése: / a mindenkire kötelező tananyag tartalmazza-e

a/ mindazt a lényegest, ami egy középiskolát végzett ember általános műveltségéhez szükséges;

b/ ami - jól elsajátítva - felsőfoku tanulmányokhoz is elegendő?

0/ Igen.

1/ A tananyag felesleges, elhagyható tárgyköröket is tartalmaz, mégpedig /kérjük sorolja fel e tárgyköröket mind az a/ mind a b/ szempontból!/

2/ Lényeges dolgok hiányoznak belőle, mégpedig /kérjük sorolja fel a tárgyköröket ugyancsak mindkét szempontból!/

3/ A tananyag felesleges, elhagyható tárgyköröket is tartalmaz, de ugyanakkor lényeges dolgok hiányoznak is belőle, mégpedig

felesleges tárgykörök:

a/ szempontból:

b/ szempontból:

hiányzó tárgykörök:

a/ szempontból:

b/ szempontból:

5. Véleménye szerint melyek a fakultatív csoporttal való foglalkozás /a fakultatív tananyag tanításának/ módszertani jellemzői? Rövid jellemezést kérünk!

.

6. Tapasztalatai szerint a fakultatív tananyag kísérleti tanítása megfelelt-e a fenti módszertani követelményeknek?

0/ Igen.

1/ Nem, mert

2/ Részben, mert

7. Az egyes tárgyakból a mindenkire kötelező tananyag és a fakultatív anyag tanítása a kísérletben többféle szervezésben történt. Melyik megoldást tartja optimálisnak?:

0/ A fakultatív csoport tanulói szerves egységként együtt tanulják a két anyagot.

1/ A mindenkire kötelező anyagot osztálykeretben, a fakultatív anyagot csoportban tanulják ugyanannak a szaktanárnak az irányításával.

2/ A mindenkire kötelező anyagot osztálykeretben, a fakultatív anyagot csoportban tanulják két külön szaktanár irányításával.

8. Sok vita van a fakultatív anyag tanulásának értékelésével kapcsolatban. Mi a véleménye?:

0/ A mindenkire kötelező anyag és a fakultatív rész tanulásában elért eredményt együtt kell értékelni hagyományos módon /közös osztályzattal/.

1/ A fakultatív részre is kapjon a tanuló külön hagyományos osztályzatot, s ez kerüljön be a bizonyítványba.

2/ A fakultatív részt a bizonyítványban is értékelni kell, de nem hagyományos osztályzattal, hanem /kérjük, röviden fejtse ki elgondolását!/

3/ A fakultatív részt a bizonyítványban nem kell értékelni.

9. Helyes lenne-e Ön szerint az egyetemi-főiskolai felvételekre vitt középiskolai pontszámba beszámítani a nem felvételi tárgyakból elért átlageredményt és az érettségii átlageredményt is?

0/ Igen.

1/ Nem, mert /rövid indoklást kérünk!/

2/ Nem, mert például tanárok, régebben

I.

10. Helyes vélemény szerint a dokumentatív népműveléses tevékenység köztudatnövelés hatott az országban tanító tanárok együttműködésére:

0/ Előnyösen, mert együttműködésbe késztette őket a köztudatnövelési és nevelési feladatok megoldásában /felszólást kérünk!/

1/ Sem előnyösen, sem hátrányosan nem hatott az együttműködésre.

2/ Előnytelenül hatott, mert /rövid indoklást kérünk!/

2. Tapasztalataim szerint a fakultatív képzési rendszer bevezetése a következőképpen hatott az osztályfőnök és az osztályban tanító tanárok viszonyára:

0/ Előnyösen, mert /rövid indoklást kérünk!/

1/ Nem változtatott a régebbi helyzeten.

2/ Előnytelenül, mert /rövid indoklást kérünk!/

3. Tapasztalataim szerint a fakultatív képzési rendszer bevezetése a következőképpen hatott a tanárok és az iskolavezetés /ig., ig.helyettesek/ viszonyára:

0/ Előnyösen, mert /rövid indoklást kérünk!/

1/ Nem változtatott a régebbi viszonyon.

2/ Előnytelenül, mert /rövid indoklást kérünk!/

4. Tapasztalataim szerint a fakultatív képzési rendszer a következőképpen hat a tanárok és tanulók közötti pedagógiai viszonyra:

0/ Pozitív módon, mert /rövid indoklást kérünk!/

1/ Az előző képzési rendszerhez képest nincs különbség.

2/ Negatív módon, mert /rövid indoklást kérünk!/

5. A fakultatív képzési rendszer a tanárok és szülők viszonyára

0/ Pozitív módon hat, mert /rövid indoklást kérünk!/

1/ Nem változtat a korábbi helyzethez képest.

2/ Negatív módon hat, mert /rövid indoklást kérünk!/

6. Ön szerint helyes-e, ha a III. osztálytól a fakultatív csoportok megtervezésénél megkönyültsé, továbbá az osztályközösség és a fakultatív csoportok közötti szorosabb kapcsolat érdekében megváltoztatjuk az I-II. évfolyam működött osztályok újszerveztelét, és új összetételű osztályokat hozunk létre?

0/ Igen, mert /rövid indoklást kérünk!/
.
.
.
.

1/ Vannak mellette is érvek, ellens is /kérjük sorolja fel a pro és kontra érveket!/
.
.
.
.
.

2/ Nem, mert /rövid indoklást kérünk!/
.
.
.
.

7. Tapasztalatai szerint hogyan változtak a tanulók közösségi kapcsolatai a fakultatív képzési rendszerben?

0/ Előnyösen, mert /rövid indoklást kérünk!/
.
.
.
.

1/ Lényegében nem változtak.

2/ Előnytelenül, mert /rövid indoklást kérünk!/

8. Véleménye szerint mi a közösségi nevelő érték a III-IV. osztályos fakultatív csoportokban /kevesebb tanuló intenzívebben tanul egy-egy tárgyat?/

0/ Nagy 'közösségi nevelő értékük van, a modern munkához szükséges munkakapcsolatokat segíti kialakítani.

1/ Kevés közösségi nevelő értékük van.

2/ Nincs közösségi nevelő értékük.

VI.

1. Hogyan befolyásolta a kísérletben való részvétele oktatói és nevelői tevékenységét?:

0/ A kísérletben való részvétel oktatói és nevelői tevékenységében a következő pozitív változásokat eredményezett /kérjük röviden felsorolni a változásokat!/:

1/ A kísérletben való részvétel pedagógiai tevékenységében az előzőhöz képest semmi változást nem eredményezett.

2/ Nem tudok összehasonlítást tenni, mert

.....

2. Mi a véleménye, a fakultatív képzési rendszer milyen mértékben terheli a tanárt a tanórákon?:

0/ Nagyobb erőfeszítést, intenzívebb munkát kíván a tanártól, mert /rövid indoklást kérünk!/

1/ E tekintetben nincs különbség a fakultatív és a korábbi képzési rendszer között.

2/ Kevesebb erőfeszítést kíván, mert /rövid indoklást kérünk!/

3. Mi a véleménye, a fakultatív képzési rendszer befolyásolja-e a tanár adminisztratív teendőit?:

0/ Az előzőhöz képest több adminisztratív teendővel jár, éspedig /rövid felsorolást kérünk!/

1/ Nem befolyásolja.

4. Tapasztalatai szerint a fakultatív képzési rendszer bevezetése a tanórákra való felkészülési időt a következőképpen befolyásolja:

0/ Több felkészülési időt igényel a tanítási órákra, mert /rövid indoklást kérünk!/
.....
.....
.....
.....

1/ Ugyanannyi felkészülési időt igényel, mint előzőleg.

2/ Kevesebb felkészülési időt, mert /rövid indoklást kérünk!/
.....
.....
.....
.....

A fakultatív gimnáziumi kísérleti képzésben
részvételű pedagógusok részére készült kér-
dőív válaszainak összesítése

Az összesítést Dr.Csiszár Imre készítette Laszlavik Éva
közreműködésével

I.

1. Összes válasz: 57

0./ 32 válasz /56,1 %/

1./ 23 válasz /40,4 %/

- kevés a rendelkezésre álló idő
- néhány tanuló esetében nagyon sok volt az alapvető tudásbeli hiány
- több lehetőség kellene az egyéni foglalkozásra
- tanulói hanyagság, esetenként a gyenge képesség miatt
- nem minden rászoruló tanuló vett részt lelkiismeretesen a foglalkozásokon
- az általános iskolai hiányok pótlása közben több tanulónál új hiányok keletkeztek

2./ 2 válasz /3,5 %/

- egyáltalán nem szükséges ilyen jellegű foglalkozással terhelni a tanulókat

2. Összes válasz: 53

- a hiányok és okaik egyénenkénti felderítése
- differenciálás a foglalkozások anyagának kijelölésében, kiscsoportos egyéni foglalkozás
- önálló, egyéni foglalkoztatás /feladatlapok, programozott feladatok egyéni megoldása is/
- a tanulói önbizalom erősítése, az aktivitás fokozása
- sok gyakorlás
- szemléltetés
- minden más, a tanítási órákra is eredményesen alkalmazott módszer

3. Összes válasz: 53

0./ 41 válasz /77,4 %/

1./ 11 válasz /20,8 %/

- nem volt kellően tisztázott a felzárkóztatás és korrepetálás fogalma, funkcióik keveredtek
- a tanulók nem vettek részt rendszeresen a foglalkozásokon
- a gyakran magas csoportlétszám nehezítette a munkát
- a tanulók egy részének túlterhelést jelentettek a foglalkozások
- nem mindig sikerült kellőképpen differenciáltan foglalkozni a rászoruló tanulókkal

2./ 1 válasz /1,8 %/

- a hiányok felderítése és pótlása nem differenciáltan, egyénekre szabottan történt

4. Összes válasz: 45

- az állandóan részt vevő tanulók aránya az osztálylétszámhoz viszonyítva: 10-30 % között /legmagasabbak: magyar nyelvtan, orosz nyelv, matematika/
- az alkalmanként résztvevő tanulók aránya az osztálylétszámhoz viszonyítva: 10-71 % között
- a képességek miatt elmaradt tanulók aránya: kb 40 %
- az általános iskola gyenge munkája miatt elmaradt tanulók aránya: kb 50 %
- egyéb okok /betegség, hiányzás/ miatt elmaradt tanulók aránya: kb 10 %

5. Összes válasz: 49

0./ 5 válasz /10,2 %/

1./ 41 válasz /83,7 %/

2./ 3 válasz /6,1 %/

- nagymérvű elmaradás miatt
- gyenge tanulói képességek miatt
- a tanulók nem vettek részt rendszeresen a foglalkozásokon
- tanulástól, munkától való idegenkedés miatt

II.

1. Összes válasz: 81

0./ 60 válasz /74,0 %/

- a fakultatív képzési forma, a választott tárgyak magasabb óraszámú elnyös az információszerzés, a személyiség megismerése és formálása, a képességek megítélése szempontjából
- több lehetőség van az egyéni foglalkozásra, ez elsősorban a pályaválasztás és a pályakialakítás megítélésében fontos
- a tanárok felelősnek érzik magukat a tanulók tantárgyválasztásáért
- kedvezően hat a tanulói önismeret kialakulására is
- a tanuló személyiségjegyei jobban bontakozhatnak ki, mint a korábbi képzési rendszerben

1./ 17 válasz /21,0 %/

2./ 4 válasz /5,0 %/

- a szaktanárok egy része csak 2 évig foglalkozik a tanulókkal

2. Összes válasz: 70

0./ 19 válasz /27,1 %/

1./ 42 válasz /60,0 %/

2./ 7 válasz /10,0 %/

- sok a három különböző program, kettő elegendő lenne
- a tanulók többsége határozott pályaválasztási elképzeléssel iratkozik gimnáziumba, tehát egy program is elegendő lenne
- szükség van egy féléves alapos pályaismertetésre

3./ 2 válasz /2,9 %/

- a tanórák elegendő lehetőséget biztosítanak az orientálásra

3. Összes válasz: 63

- a tanulók képességeinek megfigyelését rendszeresebbé kell tenni a tanítási órákon, a gyakorlati foglalkozásokon, az orientációs foglalkozásokon: 9 válasz /14,3 %/
- erősíteni kellene a továbbtanulási és pályaválasztási tanácsadást: 36 válasz /57,1 %/
- változtatni kellene az orientációs foglalkozások rendszerén: 13 válasz /20,6 %/
- a tanulók megfigyelésének eredményeit elmélyültebben kellene elemezni: 5 válasz /7,9 %/
- a tanulókat és szüleiket határozottabb módon kellene felvilágosítani az iskola véleményéről: 4 válasz /6,3 %/

4. Összes válasz: 56

0./ 31 válasz /55,4 %/

1./ 25 válasz /44,6 %/

- a témakörök megválasztása nem minden esetben volt szerencsés /nem alkalmazkodott az életkori sajátosságokhoz, a tanulók érdeklődéséhez, túlméretezettség/
- a programok nem alkalmazkodtak rugalmasan az egyes csoportok sajátosságaihoz

2./ 0 válasz

5. Összes válasz: 60

- a képességek feltárására és fejlesztésére egyaránt alkalmas legyen
- a meglévő alapismeretekre épüljön
- érdekes, színes, változatos, élményszerű, probléma felvető, érdeklődést keltő, munkára, logikus gondolkodásra nevelő legyen
- fokozottan vegye figyelembe az életkori sajátosságokat
- aktuális, korszerű, a mindennapi életben is felhasználható ismereteket tartalmazzon

- legyen játékos, élményszerű, adjon lehetőséget a kísérletezésre
- tartalmazzon választási lehetőségeket a csoport számára
- a kísérlet, elmélet és gyakorlat helyes arányban legyen

6. Összes válasz: 63

0./ 43 válasz /68,3 %/

1./ 20 válasz /31,7 %/

2./ 0 válasz

7. Összes válasz: 54

- a tanulók fokozott aktivitása, munkáltatás az egyéni és csoportos foglalkoztatás keretében
- sokoldalú tevékenykedtetés
- kutató jellegű munkaformák
- a tanulói érdeklődésre épüljön
- kísérletezés, játékoság, versengés
- sok szemléltetés, munkalapok, feladatlapok alkalmazása
- gyakori irányított beszélgetés, vita
- állandó értékelés, minősítés
- fokozottan épüljön a tanulói kezdeményezésre
- a szóbeliségre való törekvés az írásbeliséggel szemben
- oldott légkör, sokoldalú, közvetlen munkakapcsolat tanár és diák között

8. Összes válasz: 55

0./ 34 válasz /1,8 %/

1./ 20 válasz /36,4 %/

- módszertani bizonytalanság volt tapasztalható, még nem sikerült kialakítani a megfelelő módszereket
- a tárgyi feltételek elégtelen volta miatt
- a többnyire 5-6. vagy 6-7. órában tartott foglalkozásokon már fáradtak voltak a tanulók

2./ 1 válasz /1,8 %/

9. Összes válasz: 71

0./ 56 válasz /78,9 %/

1./ 15 válasz /21,1 %/

10. Összes válasz: 71

0./ 45 válasz /63,4 %/

I. félév: 28

II. félév: 38

III. félév: 19

IV. félév: 22

1./ 20 válasz /28,2 %/

2./ 6 válasz /8,4 %/

11. Összes válasz: 67

0./ 57 válasz /85,1 %/

I. félév: 26

II. félév: 34

III. félév: 25

IV. félév: 34

1./ 10 válasz /14,9 %/

12. Összes válasz: 70

0./ 68 válasz /97,1 %/

- szaktárgyi és osztályfőnöki órákon

- orientációs köri foglalkozásokon

- egyéni beszélgetések alkalmával

- felzárkóztató foglalkozásokon

1./ 2 válasz /2,9 %/

13. Összes válasz: 69

0./ 61 válasz /88,4 %/

- szülői értekezleten az osztályfőnökök a szaktanárok javaslatai alapján

- tanári fogadó órákon

- családlátogatások alkalmával

1./ 8 válasz /11,6 %/

14. Összes válasz: 71

0./ 56 válasz /78,9 %/

1./ 15 válasz /21,1 %/

2./ 0 válasz

III.

1. Összes válasz: 87

0./ 3 válasz /3,4 %/

1./ 79 válasz /90,8 %/

2./ 5 válasz /5,8 %/

- erős szülői befolyás, a tanulók helyett a szülők döntenek
- a gyengébb teljesítményt nyújtó tanulók is gyakran a továbbtanulási irányt választják
- a tanulói önismeret hiánya

2. Összes válasz: 86

0./ 54 válasz /62,8 %/

1./ 32 válasz /37,2 %/

- nem eléggé rugalmas az elméleti tantárgyak csoportosítási lehetősége /pl. hiányzik a matematika-történelem tantárgycsoport/
- a gyakorlati képzés nem kínál elegendő és megfelelő választék lehetőséget

2./ 0 válasz

3./ 14 válasz

- már az I. osztályban lehetővé tennék a választást
- jobban közelítenék a felvételi tantárgypárokhoz
- a III. osztály végén korrekciós lehetőséget biztosítanak
- elméleti és gyakorlati tantárgyakat is lehetne egy csoportban tanulni

IV.

1. Összes válasz: 73

- szervesen kapcsolódjon a törzsanyaghoz, de legyen több szabadon választható téma, melyet a tanulók önállóan dolgoznak föl /képeségeiknek megfelelően differenciáltan/
- kötelező és választható témakörök aránya: 75 % - 25 % legyen
- a fakultatív kiegészítő anyag ne legyen teljesen kötött, képesség szerint differenciálhasson a tanár
- a fakultatív kiegészítő anyag érdekes, érdeklődést keltő, önképzésre serkentő legyen
- a fakultatív kiegészítő anyag készítsen fel a felvételi vizsgákra

2. Összes válasz: 76

A./ variációra válaszolt: 76

0./ 40 válasz /52,6 %/

1./ 32 válasz /42,1 %/

2./ 4 válasz /5,3 %/

B./ variációra válaszolt: 18

0./ 9 válasz /50,0 %/

1./ 8 válasz /44,4 %/

2./ 1 válasz /5,6 %/

3. Összes válasz: 87

0./ 7 válasz /8,0 %/

1./ 71 válasz /81,7 %/

2./ 2 válasz /2,3 %/

3./ 7 válasz /9,0 %/

- a tanulók csak a fakultatív /felvételi/ tárgyakat tanulják elmélyültebben, a többinél megelégszenek az elégséges szinttel

4. Összes válasz: 84

0./ 63 válasz /81,0%/

Ebből: csak a./ szempontból igen: 20

csak b./ szempontból igen: 3

a./ és b./ szempontból igen: 45

1./ 6 válasz /7,1 %/

2./ 9 válasz /10,7 %/

3./ 1 válasz /1,2 %/

5. Összes válasz: 77

- pozitív tanulói beállítódás kialakítása
- kiscsoportos szervezeti forma
- csoportos vagy egyéni foglalkoztatás /differenciálás és individualizálás
- a tanulók önálló munkája
- a képességfejlesztést szolgálják
- munkáltató jelleg
- szemléltetés, szemléletesség
- gondolkodtatás, konstruktivitás, problémamegoldó jellegű
- a tanulók önálló munkájának irányítása
- sokoldalú információszerzés, korrekció, ellenőrzés, értékelés
- a szakirodalom önálló használatára meg kell tanítani a tanulókat

6. Összes válasz: 77

0./ 59 válasz /76,6 %/

1./ 2 válasz /2,6 %/

- a IV. osztályban 28 fős csoportban lehetetlen volt individualizált módszerekkel dolgozni

2./ 16 válasz /20,8 %/

V.

1. Összes válasz: 89

0./ 47 válasz /52,8 %/

- tantárgyak közötti koncentrációban
- arányosabb tanulói terhelés
- a korábbinál egységesebb követelményrendszer kialakítása
- egységesebb elvek szerinti értékelés és osztályozás az osztályozás területén
- az egyes tanulóra irányuló koncentráltabb figyelem /pl. felzárkóztatás, orientálás/
- orientálás, pályairányítás, pályaválasztás területén

1./ 35 válasz /39,3 %/

2./ 7 válasz /7,9 %/

- a tanárok fokozottabban a saját tárgyuknak tulajdonítanak "elsőbbséget"
- egy tantárgyat több tanár tanít ugyanabban a csoportban, ez gyakran vezet ellentétbe
- több tanárnak kellene együttműködnie, mint korábban

2. Összes válasz: 87

0./ 48 válasz /55,2 %/

- nélkülözhetetlen volt az állandó együttműködés /információk, tapasztalatok cseréje/
- nélkülözhetetlenül fontossá vált az osztályfőnökök koordináló tevékenysége
- a feladatok megoldása érdekében szervezetté kellett tenni az együttműködést
- a konkrét feladatok konkrét együttműködési formákat alakítottak ki

1./ 35 válasz /40,2 %/

2./ 4 válasz /4,6 %/

- az osztályfőnökök munkája megsokszorozódik, így nem tudnak érdemi feladatokkal foglalkozni

3. Összes válasz: 85

0./ 33 válasz /38,8 %/

- a feladatok megoldása nélkülözhetetlenné tette a szorosabb együttműködést, a gyakoribb kölcsönös tájékoztatást, információcserét
- az iskolavezetés koordinációs feladatai megnövekedtek
- az együttműködés szorosabbá vált.

1./ 52 válasz /61,2 %/

2./ 0 válasz

4. Összes válasz: 38

0./ 62 válasz /70,5 %/

- a kiscsoportos foglalkozás közvetlenebb, elmélyültebb kapcsolatot tesz lehetővé
- több lehetőség kínálkozik a tanulókkal való egyéni foglalkozásra
- intenzivebb és közvetlenebb a "munkakapcsolat" /magasabb óraszám, elmélyültebb munka stb/
- a tanulói érdeklődés növekedése, az emelt tantárgyi óraszámok közvetlenebb emberi és munkatársi kapcsolatokat alakítanak ki

1./ 18 válasz /20,5 %/

2./ 8 válasz /9,0 %/

- a nem fakultatív tárgyat tanító tanárok és a tanulók közötti kapcsolat lazul
- csak a felvételi tárgyat tanító tanár tud közvetlenebb munkakapcsolatot kiépíteni a tanulókkal
- a III. osztályban megtartott vagy részben megbontott osztályközösség és az osztályfőnök viszonya, kapcsolata lazul

5. Összes válasz: 86

0./ 33 válasz /38,4 %/

- az orientálást és a pályaválasztást illetően megnő a szülők érdeklődése
- a tanároknak és a szülőknél egyaránt tudatosabbá vált a pályairányítás jelentősége
- bensőségesebbé vált a szülők és a tanárok kapcsolata, mindkét fél nagyobb felelősséget érez

1./ 49 válasz /57,0 %/

2./ 4 válasz /4,6 %/

- a szülőknél az iskolával szembeni elvárásai felfokozódtak, s ez konfliktusokhoz vezetett
- a szülők csak a felvételi tárgyakat tanító tanárokkal építettek ki szoros kapcsolatot

6. Összes válasz: 87

0./ 31 válasz /35,6 %/

- a fakultatív képzés következetes megvalósítása esetén elkerülhetetlen
- előnyös, ha hasonló vagy azonos érdeklődésű tanulók kerülnek egy csoportba
- az osztálykeret megbontása nem jelenti a közösségi élet felborulását, mert a csoportokban szorosabb közösségi együttműködés alakul ki
- az osztályközösségeket már megbontotta a vertikális szervezésű KISZ is

1./ 36 válasz /41,4 %/

Mellette szóló érvek:

- az azonos érdeklődésű tanulókból ideális közösségek alakulhatnak
- az új közösségek rendszerint aktívabb munkára serkentenek
- a csoportokban folyó elmélyültebb munka a közösségi ember sok olyan személyiségjegyet alakíthat ki, amely osztálykeretben nem alakulhatott ki

Az ellene szóló érvek

- az új osztály csak "adminisztratív" keretté válik, nehezebb az osztályfőnök nevelő munkája
- a tanulók nem az osztályhoz, hanem a fakultatív csoportokhoz kötődnek
- gyakran nagyon erős közösséget kell megbontani

2./ 20 válasz /23,0 %/

- III. osztálytól kezdve már nem lehet jó közösségeket kialakítani
- az osztályközösség megbontása, a vertikális szervezésű KISZ együttesen szétzilál mindennemű közösségi kapcsolatot

7. Összes válasz: 80

0./ 25 válasz /31,3 %/

- a közös cél és közös érdeklődés összetartja a csoportot, a tanulók nem vetélytársak, hanem igazi segítő munkatársi viszony alakul ki közöttük
- egy-egy fakultatív csoport egyben primér közösséggé is válhat
- az azonos érdeklődés rövidebb idő alatt kovácsolta közösséggé a tanulókat, kapcsolataik bővültek és intenzívebbé váltak

1./ 28 válasz /35,0 %/

2./ 27 válasz /33,7 %/

- a különböző fakultatív csoportok között nincs kapcsolat, olykor nyílt "párnarc" alakul ki közöttük
- "atomizálódás" tapasztalható, egyes tanulók magányossá válnak
- rövidebb életű, lazább közösségek alakulnak ki

8. Összes válasz: 81

0./ 61 válasz /75,3 %/

1./ 20 válasz /24,7 %/

2./ 0 válasz

VI.

1. Összes válasz: 88

0./ 56 válasz /63,6 %/

- folyamatos szakmai és módszertani önképzésre serkent
- kísérletezésre, hatékonyabb módszertani eljárásra ösztönöz
- a tanulók személyiségének alaposabb megismerésére való törekvés
- intenzívebbé, szorosabbá tette a tanártársakhoz és a tanulókhöz való viszonyt
- előtérbe került a tanulókkal való differenciáltabb foglalkozás
- a tanévi munkában több sikerélményben részesültek

1./ 22 válasz /25,0 %/

2./ 10 válasz /11,4 %/

- más típusú képzési rendszerben még nem vett részt
- nem tanított fakultatív tárgyat

2. Összes válasz: 86

0./ 70 válasz /81,4 %/

- a tanítási órák a korábbinál intenzívebb tanári vezetéssel, igényesebb szaktanári munkát követelnek
- a csoportmunka lehetőségének megnövekedése, a csoportmunka megszervezése nagyobb feladatokat jelent
- dinamikusabb, pergőbb óravezetés nagyobb figyelemkoncentrációt követel

1./ 14 válasz /16,3 %/

2./ 2 válasz /2,3 %/

- a tanár fokozottabban támaszkodhat a tanulók önálló munkájára
- a kis csoportban való oktatás kevesebb erőfeszítést kíván

3. Összes válasz: 87

0./ 72 válasz /82,8 %/

- elsősorban az osztályfőnökök adminisztratív teendői nőnek az orientációs szakaszban
- a következő területeken nőnek az adminisztrációs terhek:
 - személyiséglapok vezetése
 - a megfigyelési eredmények jegyzése
 - a tudásszintmérések és eredményeik nyilvántartása
 - jelentések
 - a tanulók jellemzése

1./ 15 válasz /17,2 %/

4. Összes válasz: 86

0./ 66 válasz /76,7 %/

- több időt és energiát kell fordítani a szakmai és pedagógiai önképzésre
- több idő szükséges az egyes tanítási órákra való felkészüléshez, a szemléltető eszközök, munka- és feladatlapok, kísérletek stb előkészítéséhez
- a szaktanároknak alaposabban és elmélyültebben kell tájékozódniuk szaktárgyuk szakirodalmában
- több előkészületet igényel a differenciált és individualizált tanítási órákra való előkészülés

1./ 20 válasz /23,3 %/

2./ 0 válasz

Dr.Csiszár Imre

A KÉRDŐIVEKRE ADOTT VÁLASZOK ÉRTÉKELÉSE

A József Attila Tudományegyetem Pedagógiai Tanszékének vezetésével 1974-ben kezdődött gimnáziumi fakultatív képzési kísérlet modelljéről, a kísérlet legfontosabb új elemeiről, a kísérletben részt vevő pedagógusok módszertani tapasztalatairól, az általánosítható vonásokról az elmúlt 5 év folyamán több tanulmány látott napvilágot.¹ E munkák folyamatos megfigyeléseken, szaktanári és igazgatói jelentéseken, mérési eredmények, tanulmányi eredmények elemzésein, tantestületi értekezletek, szakfelügyelői látogatások, érettségi és felvételi vizsgák eredményein és tapasztalatain alapulnak, tehát objektívnek tekinthetők.

A kísérlet 5 éve alatt nagyon szoros munkakapcsolat alakult ki a kísérlet irányítói és a kísérletet végző igazgatók és tanárok között. Egyetlen olyan kérdés sem volt, amelybe ne tudtuk volna a kölcsönös információt megvalósítani. Ennek ellenére szükségesnek véltük, hogy a kísérletet végző tanárok és diákok személyes véleményét kérdőívek segítségével is megkérdezzük. E célból állítottunk össze két kérdéssort: egyet a tanároknak, egyet pedig a tanulóknak. A kísérleti képzési struktúra új elemeivel és az egész kísérlet eredményességével kapcsolatos értékelő ítéletekre voltunk elsősorban kíváncsiak. Természetesen érdekelt bennünket az is, hogy a tanárok és tanulók mivel voltak elégedettek és mivel nem a számukra új képzési rendszerben. Mindkét kérdőívben /a tanároké-

ban és a tanulókéban is/ helyet kaptak - más-más megfogalmazásban - a következő elemekre vonatkozó kérdések: felzárkóztatás, orientáció, a fakultatív tárgyak választása, a III-IV. osztályos differenciált képzési szakasz, a pályaválasztást befolyásoló tényezők, továbbtanulási szándék. A tanári kérdőívben ezeken kívül még szerepelnek a következő fontos témakörök: a fakultatív képzési kísérlet tanterve, programjai, az általános műveltség kérdése, módszertani és szervezeti kérdések, az értékelés és osztályozás, a tanár- szülő-diák, tanár-tanár, tanár-igazgató együttműködése, a tanári terhelés.

A tanulók a kérdőiveket a negyedik tanév végén töltötték ki: az első kísérleti évfolyam 1978, a második 1979 májusában. A kísérletben részt vevő pedagógusok 1978 nyarán küldték vissza a kérdőiveket. A kísérletben résztvevő valamivel több mint 100 pedagógusból 89, a végzett 541 tanulóból pedig 515 válaszolt. Mivel személyes véleményeket akartunk megismerni, név nélkül kértük vissza a kérdőiveket, a válaszolóknak csak az iskola nevét kellett feltüntetniük.

Az első kísérleti évfolyam kérdőiveinek és a tanári kérdőiveknek a feldolgozása 1978 őszén, a második kísérleti évfolyam kérdőiveinek a feldolgozása pedig 1979 őszén kezdődött meg. A feldolgozásban és az összesítésben a következő módon jártunk el:

a/ A tanulói kérdőivek válaszait minden esetben iskolák szerint is összesítettük. Ennek főbb indokai: a kísérletben részt vevő három gimnázium /József Attila Gimnázium, Radnóti Miklós Gimnázium, Ságvári Endre Gyakorló Gimnázium/ nem azonos feltételek között dolgozik /a József Attila Gimnázium Makón, a Radnóti Miklós Gimnázium és a Ságvári Endre Gyakorló Gimnázium Szegeden/, nem azonosak a beiskolázási feltételek /Makón több a hátrányos helyzetű tanuló/, a József Attila Gimnázium minden osztálya részt vett a fakultatív képzési kísérletben, a másik két gimnáziumban csak az évfolyam fele. Mindezekon kívül fontos különbség volt még a képzési modellben is: a József Attila Gimnázium képzési modelljében minden fakultatív tárgy esetében a tanulók együtt, csoportkeretben tanulták a mindenkire nézve kötelező tananyagot és a fakultatív kiegészítő tananyagot. A másik két gimnáziumban csak néhány tantárgy esetében

volt ez így.² Fontosnak véltük az iskolánkénti összesítést azért is, hogy az egyes iskolák megismerhessék tanulóik véleményét a képzési kísérletről.

A tanári kérdőívek összesítésében nem követtük az előző eljárási módot.

b/ Minden olyan kérdés esetében, amely ezt lehetővé tette, a könnyebb áttekinthetőség végett a válaszokat táblázatba foglaltuk. A nyitott kérdésekre adott válaszokat logikai rendbe csoportosítva, tartalmilag tömörítve, összevonva közöljük, nem jelöljük, hogy egy-egy válaszelem hány kérdőívben található meg.

c/ Az összesítésben pontosan követtük a kérdőív menetét, ezért nem tartottuk fontosnak megismételni a kérdéseket, valamint zárt kérdések esetében a válaszokat.

d/ A könnyebb áttekinthetőség kedvéért a kérdőív után rögtön közöljük az összesítéseket is.

e/ A három gimnázium nevét gyakran rövidítve jelöljük: JAG = József Attila Gimnázium, RMG = Radnóti Miklós Gimnázium, SEGYG = Ságvári Endre Gyakorló Gimnázium.

A továbbiakban a kísérleti képzés legfontosabb elemeire vonatkozó kérdésekre adott értékelő válaszok alapján foglaljuk össze az általános érvényűnek tekinthető véleményeket. Mindig szem előtt tartjuk, hogy a kérdőívekre adott válaszok természetesen nem lehetnek olyan pontosak, mint a kísérlet folyamatában készült jelentések, összefoglalók /ez elsősorban vonatkozik a különböző számadatokra/. Ennek megfelelően tehát a válaszokban található tendenciákra szeretnénk a figyelmet irányítani. Mivel módunk van a válaszokat összevetni a pontos adatokkal, ahol nagyobb eltéréseket tapasztalunk, ott erre természetesen felhívjuk a figyelmet s az elemzéseknél a helyes adatokat vettük figyelembe.

A kísérlet alatt és befejezése után is több értékelő tanulmányt közöltünk.³ Nem tartjuk fontosnak, hogy az azokban foglaltakat megismételjük, legfeljebb csak hivatkozunk néhány fontosabb megállapításra. Éppen ezért a felzárkóztatásról, a fakultatív tárgyválasztásról, a III-IV. osztályos differenciált képzésről rövidebben szólnunk. Mindeddig összefoglaló tanulmányt nem közöltünk a pályaválasztásról, éppen ezért, részletesen foglalkozunk az orientáció-pályaválasztás-felsőfoku tovább-

tanulás kérdésével, ide kapcsolva az általános műveltség néhány problémáját is. Foglalkozunk még a tantermekre, szervezeti kérdésekre, tanári együttműködésre vonatkozó válaszokkal, véleményekkel.

Nem tartjuk fontosnak, hogy a válaszokat oldalszámra idézzük, hisszük, hogy a kísérletünk iránt érdeklődők a kérdőíveket és az azokra adott válaszok összesítését is olvasmányoknak tekintik, s önállóan is szeretnék azok alapján véleményt alkotni.

1. A felzárkóztatás

Kísérleti modellünkben nagyon fontos szerepet szántunk a korrekciós, felzárkóztató foglalkozásoknak, ezért szervesen beépítettük azt a képzési strukturába, rendszeresen funkcionáltattuk a képzés első szakaszában /I-II.osztály/. A felzárkóztató foglalkozások tapasztalatait már korábban összegeztük, ezt indokolta többek között a gimnáziumi fakultatív képzési struktúra országos bevezetése is.⁴

A felzárkóztatás fontosságának megfelelően több kérdésre kértünk választ: a tanároktól 3-re /1-5. kérdés/, a tanulóktól kettőre /1-2.kérdés/. A válaszok lényegében megerősítettek korábbi tapasztalatainkat, kialakult véleményünket: a felzárkóztatás nélkülözhetetlen, hasznos, sok eredményt hozó eleme az új modellnek. Ezt bizonyítja az is, hogy a két kísérleti évfolyam tanulóinak megközelítően a fele vett részt, a kísérletben részt vevő tanárok kb. 60 %-ának a vezetésével, ebben a munkában. /Ezek az adatok a szaktanári és igazgatói jelentésekből valók. A tanári kérdőívek adatai megerősítik a pedagógusok részvételének arányát, a tanulói kérdőívekben azonban csak 35 % szerepel. Az eltérés oka nyilvánvalóan az lehet, hogy az alkalmilag résztvevő tanulók a IV. osztály végére már megfeleltek e foglalkozásokról./

A felzárkóztató foglalkozások módszerei a kísérlet folyamán alakultak ki. Ennek tömör összefoglalását a tanári kérdőív második kérdésére adott válaszok tartalmazzák. A felzárkóztató foglalkozásokat végző tanárok 77,4 %-a véli úgy, hogy a végzett foglalkozások megfeleltek a módszertani követelmények-

nek. Ezt a magas arányszámot mi nagyon kedvezőnek tartjuk.

Tanároktól és tanulóktól egyaránt választ kértünk a felzárkóztató foglalkozások hasznosságáról /a tanári kérdőív I/5., a tanulói kérdőív 2. kérdése./ A tanárok 93,9 %-a tartja úgy, hogy jelentős mértékben segítettek a tanulmányi hiányok pótlásában, a hátrányok megszüntetésében, a tanulók 82,3 %-a tekinti őket nagyon fontosnak vagy hasznosnak. Szerepüket alig néhányan kérdőjelezik meg: a tanárok 3,5 %-a, a tanulók 2,1 %-a.

Megállapíthatjuk tehát, hogy a felzárkóztató foglalkozásokról eddig kialakult véleményünket a kérdőívekre adott válaszok megerősítették, elmélyítették azt a meggyőződésünket, hogy a gimnáziumi képzés eme új elemére nagy gondot kell a továbbiakban is fordítanunk.

2. Orientáció, pályaválasztás, felsőfoku tanintézetekbe való felvétel

Ahhoz, hogy e kérdésekben világosan lássunk, feltétlenül fontos a képzési kísérletben részt vevő iskolák /beiskolázási/ feltételeiről, a tanulói összetételről vázlatos képet nyernünk. A kísérletben részt vevő három gimnázium nem azonos feltételek között dolgozik. Míg a RMG és a SEGYG elsősorban a felsőfoku tanintézetekben továbbtanulni szándékozó, zömmel teljes eredményt elérő általános iskolai tanulókat iskolázhat be, addig a makói gimnázium több olyan tanulót is felvesz, akinek célja az érettségi megszerzése utáni azonnali munkába állás. Mindezeket jól igazolja az első kísérleti évfolyam beiskolázási átlaga is /az átlagokat az érettségig kötelező és választható tantárgyak alapján számítottuk ki!/: József Attila Gimnázium 4,16; Radnóti Miklós Gimnázium 4,78; Ságvári Endre Gyakorló Gimnázium 4,52. Hasonló képet nyerünk, ha a fizikai foglalkozású tanulók gyermekeinek arányát vizsgáljuk: JAG: 50-52 %; RMG: 46-48 %; SEGYG: 25-30 %. A továbbtanulási szándékok is eltérőek a három iskolában. Ezt a következő adatok is egyértelműen bizonyítják /l.sz. táblázat/.

FELSŐFOKU TANINTÉZETEKBE JELENTKEZÉS AZ ÉRETTSÉGIZETT
TANULÓK %-ában /1971-74/

Gimnázium	1971	1972	1973	1974
JAG	61,0	66,3	67,7	61,8
RMG	75,3	81,7	80,7	77,5
SEGYG	76,3	77,4	90,6	81,3

A fentiekben kívül figyelembe kell vennünk még azt is, hogy a makói József Attila Gimnázium két teljes évfolyama /3-3 osztály/ vett részt a képzési kísérletben /ebből évfolyamonként 2-2 osztály lett volna tagozatos a korábbi képzési strukturában/, a két szegedi gimnázium évfolyamainak azonban csak a fele /RMG: 3-3 osztály; SEGYG: 2-2 osztály/ részesült fakultatív rendszerű képzésben /valamennyi általános tantervű osztály lett volna/. A kísérletben résztvevő 16 osztályból tehát 4 tagozatos, 12 pedig általános tantervű lett volna. A korábbi évek tapasztalatai azt mutatták, hogy az általános tantervű osztályokból kevesebben szándékoztak felsőfoku tanintézetekben tanulni, többen szándékoztak érettségi után azonnal munkába állni. /Hozzátehetjük még, hogy az általános tantervű osztályokban tanulók továbbtanulási esélyei alacsonyabbak voltak a tagozatos osztályban tanulóknál./

Kísérleti tervünk fontos szerepet szánt a tervszerű pályairányításban az orientációs tevékenységi köröknek. A mi képzési modellünk e másik új eleme - a kísérlet folyamán történt módosításokkal együtt - betöltötte szerepét, nagyon sok használható és általánosítható tapasztalattal szolgált.⁵

A kérdőívekre adott válaszok /tanári kérdőív II/11-14; tanulói kérdőív 4, 9/Dc, 10/Cf kérdései/ nagyrészt megerősítik korábbi megállapításainkat. Mindenekelőtt megerősödött az a meggyőződésünk, hogy a gimnáziumi képzési strukturában szükség van egy - a miénkhez hasonló, hatékony pályaismertetéssel kiegészített - orientációs rendszerre. /A tanárok 68,3 %-a, a tanulók 71,4 %-a minősítette hatékonynak, jelentősnek orientációs rendszerünket./ Szerepét abban látjuk, hogy segíti adottságaik, képességeik

felismerésében, a megfelelő fakultatív tárgyak és pályairányok megválasztásában a tanulókat. Nagyon fontos eredménynek tartjuk, hogy a II. osztály végére 71 tanuló /13,1 %/ felismerte: gyakorlati irányban érdemes folytatnia tanulmányait. Nyilván fontos szerepük volt ebben az orientációs foglalkozásoknak. De ugyancsak lényeges volt a szerepük a felsőfoku tanulmányokra előkészítő irányok megválasztásában is. /Társadalomtudományi-nyelvi irányt 29,2 %, természettudományi-matematikai irányt 57,7 % választott./

A tanulói kérdőív adatai alapján a tanulók 44,5 %-a /229 fő/ határozott pályaválasztási elképzeléssel iratkozott be a gimnáziumba. /Ezt más mérések, osztályfőnöki felmérések, igazgatói jelentések is megerősítik./ Számukra az orientációs tevékenységi körök megerősítést adhattak, vagy hatásukra megváltoztathatták az eredetileg határozottnak hitt elképzelést /az orientációs tevékenységi körök hatására változtatta meg a 229 tanulóból 18 az eredetileg határozottnak hitt elképzelést/. Több azoknak a tanulóknak a száma, akiknek segített a pályaelképzelés kialakításában /56 tanuló/. Tehát összesen 74 tanuló-nál mutatható ki, hogy közvetlenül is segített kialakítani a pályaelképzelést /ez a válaszolók 14,3 %-a/. Közvetett módon nyilvánvalóan ennél sokkal több /a válaszolók 71,4 %-a/ minősítette az orientációs foglalkozásokat nagyon jelentősnek vagy jelentősnek. /Feltétlenül látnunk kell azonban azt is, hogy sok más tényező is szerepet játszik a pályaelképzelés kialakításában - közülük néhányra jobban fel kell figyelnünk /tanulói kérdőív 9/Dc, 10/Cf kérdései/.

Az orientáció módszerei - éppenugy, mint a felzárkóztatásé - a kísérlet folyamán alakultak ki. Ennek tömör összefoglalását találhatjuk a tanári kérdőív II/3., 4., 5., 7., 10., 11., 12., 13 kérdésére adott válaszokban.

A fakultatív képzési rendszer döntő mozzanata a fakultatív tárgyak megválasztása. Ezt a képzés első szakaszában /I-II. osztály/ kell előkészíteni. Megnyugtató, hogy a tanárok 94,2 %-a úgy látja, hogy a tanulók megfontoltan választottak. A tanulóknak 88-90 %-a vallja ugyanezt. A képességeknek, érdeklődésnek megfelelő tantárgyak választása nagy mértékben elősegíti a sikeres egyetem- főiskolai felvételi vizsgát. Ugyanakkor azonban azt is látnunk kell, hogy a társadalomtudományi és

természettudományi ágazatot választók reális felvételi esélyei nem azonosak: az összes férőhelynek kb. 20 %-ában van társadalomtudományi-nyelvi tárgyból felvételi vizsga. /Ezt az irányt a tanulók 29,2 %-a választotta!/

A fakultatív tantárgyakat elmélyültebben, nagyobb óraszámokban tanulták a tanulók, mint a többieit. A képzési kísérlet valamennyi tantárgyának tantervét munkaközösségek dolgozták ki: a fakultatív tárgyak tanterveit lényegesnek ítélt ismeretekkel bővítették, a törzsanyagot természetszerűen szűkítették. A tanárok több mint a fele úgy nyilatkozott, hogy ezek a tantervek jól beváltak /IV/2. kérdés/. A kísérlet első éveiben is felvetődött azonban, hogy csorbát szenvedhet a tanulók általános műveltsége, a fakultatív rendszerű képzés országos bevezetésével ezek a hangok felerősödtek. Már a kísérlet folyamán is hangsúlyoztuk, hogy nem kell féltenuünk a fakultativitástól az általános műveltséget. Véleményünk szerint ha csorbát szenvedett az általános műveltség szintje, akkor az nem a fakultatívítás, hanem az érvényben levő egyetemi-főiskolai felvételi rendszer hibája /ez ugyanis csak a felvételi tantárgyak tanulásában teszi érdekeltté a tanulót/. A tanárok 8 %-a úgy nyilatkozott, hogy a fakultatív képzési rendszer kedvezően hat a tanulók általános műveltségére, 82 %-a úgy látja, hogy kedvezően hatna, ha a jelenlegi felvételi rendszer nemcsak 2-3 tantárgy elmélyült tanulásában tenné érdekeltté a tanulókat /tanári kérdőív IV/3. kérdése/.

A kísérlet folyamán mindvégig nagy gondot fordítottunk arra, hogy a tanulók egyenlő intenzitással tanuljanak minden tárgyat. Gondosan ügyeltünk, hogy ne következzen be színvonal-esés: ennek érdekében rendszeresen mértük az előrehaladást tudásszintmérő eszközökkel is. Az első kísérleti évfolyam 8 osztályában az 1976-77. tanév végén - a rendszeres félévenkénti méréseken kívül - összefoglaló jellegű tudásszintmérést is végeztünk a három tanév tananyagának alapvető ismereteiből. Célunk kettős volt: megállapítani, hogy a lényeges ismeretelemeket milyen mértékben sajátították el a tanulók, másrészt összehasonlítást végeztünk más, nem kísérleti osztályok tanulóinak ismeretszintjével. Ez utóbbi célunk megvalósítása érdekében kontrollosztályokban is végeztünk méréseket. A Radnóti Miklós Gimnázium 3, a Ságvári Endre Gyakorló Gimnázium 2 tago-

zatos harmadik osztályában. A mérési eredmények - az előzetes várakozásnak megfelelően - kisebb-nagyobb eltéréseket mutatnak a tagozatos osztályok javára. Ez nyilvánvaló is, ha figyelembe vesszük, hogy már az induló szintben is voltak eltérések a tagozatos osztályok javára. Ezt a következő adatok is igazolják:

- a/ a fakultatív osztályok beiskolázási átlaga: 4,48
 b/ a tagozatos kontrollosztályok beiskolázási átlaga: 4,77.

Hasonlóan alakult ezeknek az osztályoknak az I. osztály első félévi tanulmányi átlaga is, 3,76 ill. 4,28.⁶ /A tanulmányi eredmények hasonló alakulása figyelhető meg a II-III. osztályban is./

A tudásszintmegállapító mérések eredményeit a 2.sz. táblázat tartalmazza. /E táblázat csak azokat a tantárgyakat tartalmazza, amelyekből az I. osztály első félévében volt tudásszintmegállapító mérés./

2.sz. táblázat

TUDÁSSZINTMEGÁLLAPÍTÓ MÉRÉSEK EREDMÉNYEI %-ban

/A fakultatív és tagozatos kontrollosztályok eredményeinek összehasonlítása/

Osztályok	fakultatív I.o.	fakultatív III.o.	tagozatos III.o.
Tananyag	ált.iskolai	I-II-III. osztály	I-II-III. osztály
A mérések ideje	1974-75. tanév eleje %	1976-77. tanév vége %	1976-77. tanév vége %
Tantárgy:			
magyar nyelv	69,2	64,8	73,5
történelem	35,2	41,1	67,0
orosz	47,8	47,6	49,9
matematika	49,6	22,1	44,9
biológia	49,6	42,7	46,5
kémia	53,3	50,6	54,8

Olyan tantárgyakból is végeztünk összehasonlító méréseket a III. osztályban, amelyekből a fakultatív I. osztályokban az 1974-75. tanév elején nem végeztünk szintmegállapító mérés-

seket. E tantárgyak eredményeit a 3.sz. táblázat tartalmazza.

3.sz. táblázat

Osztály Tananyag	fakultativ II.o.	tagozatos III. o.
	I-II-III. osztály	I-II-III. osztály
Tantárgy		
magyar irodalom	62,2	70,7
fizika	18,6	40,2
angol nyelv	49,1	60,0
német nyelv	57,4	56,8
földrajz	59,3	66,8

A fenti mérési eredményekhez a következő fontos megjegyzést kell fűznünk. A fakultativ képzésben részesülő osztályok eredményei nem az illető tárgyakat fakultative is tanulók eredményei, hanem az osztályok átlageredményei /tehát azoknak a tanulóknak a teljesítményei is bennük foglaltatnak, akik az illető tárgyakat csak az alapóraterv mértékében tanulták/. Ha csak a fakultativ csoportok átlageredményeit hasonlitanánk össze a tagozatos osztályok eredményeivel; a kép egészen más volna. Ebben az esetben a fakultativ csoportok és a tagozatos osztályok eredményei között matematikából és fizikából sem volna lényeges különbség, más tárgyakból pedig a fakultativ csoportok teljesítményei esetleg jobbakként lennének a tagozatos osztályok teljesítményénél.

Fakultativ gimnáziumi képzési kísérletünk legfontosabb célja az volt, hogy olyan képzési modellt próbáljon ki, amely a korábbiaknál eredményesebben képes megoldani a gimnázium előtt álló kettős feladatot: a továbbtanulásra alkalmasakat készítse föl felsőfoku tanulmányokra, a továbbtanulni nem szándékozókat pedig valamely életpályára. Vizsgáljuk meg, hogyan valósította meg modellünk e feladatokat. A két feladat közül a második volt az új. A kísérletben résztvevő 541 tanulóból 71 /13,1 %/ tanult III-IV. osztályban gyakorlati jellegű fakultativ tantárgyat /gépírás, műszaki rajz, idegenvezetés, motorszerelés, tudományos asszisztens/, s kívülük még 16 tanuló tanult

nevelési ismereteket /3,0 %/, amely tárgy szintén felkészített az érettségi utáni azonnali munkábaállásra.⁷ A gyakorlati jellegű fakultatív tantárgyakat tanulóknak a 86,1 %-a látja úgy a IV. osztály végén, hogy helyesen választott /tanulói kérdőív 5. kérdés/.

A gimnázium fő feladata a felsőfoku tanulmányokra való felkészítés. A fakultatív képzési rendszer életképességét, kísérleti munkánk hatékonyságát tehát elsősorban a felsőfoku tanulmányokra való felvétel mutatószámaival mérhetjük. /Kísérletünk kezdetén többen aggályoskodtak: attól tartottak, hogy a tagozatos osztályokkal szemben hátrányban lesznek azok a tanulók, akik fakultatív osztályokban tanulnak. Ez az aggály a kísérlet 2-3. évében csökkent, az első kísérleti évfolyam érettségije után megszűnt./ A kísérleti gimnáziumokban jobb felvételi eredményeket értek el 1978-ban és 1979-ben, mint az azt megelőző esztendőben. Ez leolvasható a 4.sz. táblázatból is.⁸

A két kísérleti évfolyamban végzett tanulók felvételi eredményeit részletezve tartalmazzák az 5-12.sz. táblázatok.⁹ Az összehasonlítást megkönnyíti, ha látjuk, hogy a vizsgált években az országos átlagok a következők voltak: mindkét tanévben a gimnáziumban érettségizettek 33,7 %-át, a felvételi vizsgát tettek 53,0 %-át vették föl felsőfoku tanintézetekbe. Ugyanez az arány a kísérleti évfolyamoknál a következő: 1978-ban a IV. osztályos tanulók 50,2 %-át, a jelentkezők 62 %-át vették fel felsőoktatási intézményekbe. 1979-ben az eredmények még jobbak: a IV. osztályos tanulók 54,3 %-át, a jelentkezők 63,4 %-át vették föl.

A felvételi eredményekhez néhány nagyon fontos megjegyzés és megállapítás kívánkozik. Mindenekelőtt emlékeztetni szeretnénk arra, hogy a kísérleti osztályok zöme általános tantervű osztály lett volna /a 16 osztályból 12/. Az általános tantervű osztályok pedig ezekben a gimnáziumokban soha nem értek el ilyen magas felvételi arányt. A másik igen fontos megjegyzésünk: az egyébként gyengébb indulószint ellenére is a tagozatos osztályokéhoz hasonló felvételi eredményeket értek el a fakultatív osztályok tanulói /ezekben nyilván döntő szerepe van a felzárkóztatásnak, a III-IV. osztályos differenciált képzésnek, a helyes pályaválasztásnak, stb./. Feltétlenül ki kell emelnünk, hogy az iskolák a fakultatív tárgyválasztás viszonylag széles

Felsőoktatási intézményekbe való felvétel Csongrád megye és Szeged város
gimnáziumaiban %-ban
/1974-1979/

GIMNÁZIUM	1974		1975		1976		1977		1978		1979	
	a felvételi vizsgát tett tanuló %-a	az összes tanuló %-a	a felvételi vizsgát tett tanuló %-a	az összes tanuló %-a	a felvételi vizsgát tett tanuló %-a	az összes tanuló %-a	a felvételi vizsgát tett tanuló %-a	az összes tanuló %-a	a felvételi vizsgát tett tanuló %-a	az összes tanuló %-a	a felvételi vizsgát tett tanuló %-a	az összes tanuló %-a
Árpád Fejedelelem Gimn. és szakközépisk.	45,5	26,3	41,2	17,5	35,1	7,9	32,0	8,8	46,7	10,6	47,4	13,6
Batsányi János Gimn. és szakközépisk.	55,1	31,8	50,0	21,5	47,0	25,9	63,0	33,0	63,3	36,0	50,0	26,7
Bethlen Gábor Gimnázium	50,0	35,4	51,8	39,8	53,0	43,9	59,0	51,3	60,2	46,3	67,3	50,0
Horváth Mihály Gimnázium	36,2	22,1	46,4	38,2	43,0	26,2	53,0	36,4	66,7	43,4	57,1	38,6
József Attila Gimnázium	41,2	25,4	53,8	36,8	54,0	40,2	52,0	35,6	46,3	33,3	54,2	38,6
Radnóti Miklós Gimnázium	61,2	47,4	54,2	43,3	61,0	48,7	59,0	53,3	76,3	58,7	67,8	58,7
Ságvári Endre Gyak. Gimn.	54,0	43,9	57,9	54,4	54,0	44,4	60,0	52,5	64,9	54,4	70,6	55,4
Tiszaparti G. és szakközép	34,0	13,8	38,7	12,8	27,0	9,8	21,0	4,1	56,0	15,4	49,0	15,0
Tömörkény I. Gimn. és szakközépiskola	28,0	11,9	34,4	12,9	46,0	18,8	45,0	17,8	51,0	19,4	50,0	16,6

József Attila Gimnázium

Fakultatív tantárgyak	Első kísérleti évfolyam				Második kísérleti évfolyam				A két kísérleti évfolyam összesen				
	Lét-szám	Továbbtanulásra jelentkezett	Felvételt nyert		Lét-szám	Továbbtanulásra jelentkezett	Felvételt nyert		Lét-szám	Továbbtanulásra jelentkezett	Felvételt nyert		
			fő	A jelentkezők %-a			fő	A jelentkezők %-a			fő	A je- lent-össz- kezők ta- % -a nuló %-a	
1. magyar, történelem, idegen ny.	18	16	5	31,3	9	8	4	50,0	27	24	9	37,5	33,3
2. történelem, földrajz, idegen ny.					13	12	6	50,0	13	12	6	50,0	46,2
3. idegen ny., idegen ny., anyanyelv	10	7	2	28,6	14	11	4	36,4	24	18	6	33,3	25,0
4. matematika, fizika	24	21	18	85,7	19	15	15	100,0	43	36	33	91,7	76,7
5. matematika, történelem, idegen ny.					8	8	8	100,0	8	8	8	100,0	100,0
6. biológia, fizika, kémia	10	10	4	40,0	14	13	7	53,8	24	23	11	47,8	45,8
7. biológia, fizika, földrajz	6	6	3	50,0	8	7	3	42,9	14	13	6	46,2	42,9
8. gyakorlati	15	1	-	-	17	3	1	33,3	32	4	1	25,0	3,1
Összesen:	83	61	32	52,5	102	77	48	62,3	185	138	80	58,0	43,2

Radnóti Miklós Gimnázium

Fakultatív tantárgyak	Első kísérleti évfolyam				Második kísérleti évfolyam				A két kísérleti évfolyam összesen				
	Lét-szám	Továbbtanulásra jelentkezett	Felvételt nyert fő	A jelentkezők %-a	Lét-szám	Továbbtanulásra jelentkezett	Felvételt nyert fő	A jelentkezők %-a	Lét-szám	Továbbtanulásra jelentkezett	Felvételt nyert fő	A jelentkezők %-a	Az összes tanuló %-a
1. magyar nyelv és irodalom történelem	17	15	14	93,3	8	8	3	37,5	25	23	17	79,9	68,0
2. magyar nyelv és irodalom angol nyelv	12	9	5	55,6	3	3	2	66,7	15	12	7	58,3	46,7
2. angol nyelv földrajz	2	1	1	100,0					2	1	1	100,0	50,0
4. matematika fizika	19	19	12	63,2	23	23	15	65,2	42	42	27	64,3	64,3
5. biológia fizika	25	24	18	75,0	13	13	9	69,2	38	37	27	73,0	71,0
6. biológia földrajz	4	3	3	100,0	7	7	4	57,1	11	10	7	70,0	63,6
7. biológia kémia	15	15	11	73,3	29	26	18	69,2	44	41	29	70,7	65,9
8. nevelési ismeretek					16	15	9	60,0	16	15	9	60,0	56,3
9. gyakorlati	17	6	2	33,3	4	1	-	0,0	21	7	2	28,6	9,5
Összesen	111	92	66	71,7	103	96	60	62,5	215	189	126	67,0	58,9

Ságvári Endre Gyakorló Gimnázium

Fakultatív tantárgyak	Első kísérleti évfolyam				Második kísérleti évfolyam				A két kísérleti évfolyam összesen				
	Lét-szám	Továbbtanulásra jelentkezett	Felvételt nyert fő	A jelentkezők %-a	Lét-szám	Továbbtanulásra jelentkezett	Felvételt nyert fő	A jelentkezők %-a	Lét-szám	Továbbtanulásra jelentkezett	Felvételt nyert fő	A jelentkezők %-a	Az összes tanuló %-a
1. magyar nyelv és irodalom, történelem, idegen nyelv	19	18	8	44,4	17	16	8	50,0	36	34	16	47,1	44,4
2. földrajz, kémia, biológia	17	16	11	68,6					17	16	11	68,8	64,7
3. fizika, kémia, biológia	25	24	13	54,2	34	34	24	70,6	59	58	37	63,8	62,7
4. matematika, fizika, kémia					6	6	6	100,0	6	6	6	100,0	100,0
5. matematika, fizika, idegen nyelv					6	6	4	66,6	6	6	4	66,6	66,6
6. gyakorlati	8	2	2	100,0	10	3	1	33,3	18	5	3	60,0	16,7
Összesen:	69	60	34	56,7	73	65	43	66,2.	142	125	77	61,6	54,2

Az 5-6-7.sz. táblázat adatainak összesítése

Gimnázium	Első kísérleti évfolyam				Második kísérleti évfolyam				A két kísérleti évfolyam összesen				
	Lét-szám	Továbbtanulásra jelentkezett	Felvételt nyert fő	A jelentkezők %-a	Lét-szám	Továbbtanulásra jelentkezett	Felvételt nyert fő	A jelentkezők %-a	Lét-szám	Továbbtanulásra jelentkezett	Felvételt nyert fő	A jelentkezők %-a	Az összes tanulók %-a
József Attila Gimn.	83	61 73,5 %	32 38,6 %	52,5	102	77 75,5 %	48 47,1 %	62,3	185	138 74,6 %	80 43,2 %	58,0	43,2
Radnóti Miklós Gimn.	11	92 82,9 %	66 59,5 %	71,7	103	96 93,2 %	60 59,3 %	62,5	214	188 87,9 %	126 58,9 %	67,0	58,9
Ságvári Endre Gyak. Gimn.	69	60 87,0 %	34 49,3 %	56,7	73	65 89,0 %	43 58,9 %	66,2	142	125 80,0 %	77 54,2 %	61,6	54,2
Összesen	263	213 81,0 %	132 50,2 %	62,0	278	238 85,6 %	151 54,3 %	63,4	541	451 83,4 %	283 32,3 %	62,7	52,3

A társadalomtudományi-nyelvi fakultatív tárgyakat /magyar nyelv és irodalom, történelem, idegen nyelvek, nevelési alapismeretek/ tanulók felsőfoku tanintézetekbe való felvétele

Gimnázium	Összes tanuló	Humán fakultatív tárgyat tanult	Továbbtanulásra jelentkezett	Felvételt nyert			
				fő	a jelentkezők %-a	a humán fakultatív tárgyat tanulók %-a	az összes tanuló %-c
<u>Első kísérleti évfolyam</u>							
JAG	83	28 33,7 %	23 27,7 %	7	30,4	25,0	8,4
RMG	111	31 27,9 %	25 22,5 %	20	60,0	64,5	18,0
SEGYG	69	19 27,5 %	18 26,1 %	8	44,4	42,1	11,6
Összesen	263	78 29,7 %	66 25,9 %	35	53,0	44,9	13,3
<u>Második kísérleti évfolyam</u>							
JAG	102	36 35,3 %	31 30,4 %	14	45,2	38,9	13,7
RMG	103	27 26,2 %	26 25,2 %	14	53,8	51,9	13,6
SEGYG	73	17 23,3 %	16 21,9 %	8	50,0	47,1	11,0
Összesen	278	80 28,8 %	73 26,3 %	36	49,3	45,0	12,9
<u>A két évfolyam összesen</u>							
JAG	185	64 34,6 %	54 29,2 %	21	38,9	32,8	11,4
RMG	214	58 27,1 %	51 23,8 %	34	66,7	58,6	15,9
SEGYG	142	36 25,4 %	34 23,9 %	16	47,1	44,4	11,3
Összesen	541	158 29,2 %	139 25,7 %	71	51,1	44,9	13,1

A természettudományi-matematikai fakultatív tárgyakat /matematika, fizika, biológia, kémia, Földrajz/ tanulók felsőfoku tanintézetekbe való felvétele

Gimnázium	Összes tanuló	Reál fakultatív tárgyat tanult	Továbbtanulásra jelentkezett	Felvételt nyert			
				fő	a jelentkezők %-a	a reál fakultatív tárgyat tanulók %-a	az összes tanulók %-a
<u>Első kísérleti évfolyam</u>							
JAG	83	40 48,2 %	37 44,6 %	25	67,6	62,5	30,1
RMG	111	63 56,8 %	61 55,0 %	44	72,1	69,8	39,6
SEGYG	69	42 60,9 %	40 58,0 %	24	60,0	57,1	34,8
Összesen	263	145 55,1 %	138 52,5 %	93	67,4	64,1	35,4
<u>Második kísérleti évfolyam</u>							
JAG	102	49 48,0 %	43 42,2 %	33	76,7	67,3	32,4
RMG	103	72 69,9 %	69 67,0 %	46	66,7	63,9	44,7
SEGYG	73	46 63,0 %	46 63,0 %	34	73,9	73,9	46,6
Összesen	278	167 60,1 %	158 56,8 %	113	71,5	67,7	40,6
<u>A két évfolyam összesen</u>							
JAG	185	89 48,1 %	80 43,2 %	58	72,5	65,2	31,4
RMG	214	135 63,1 %	130 60,7 %	90	69,2	66,7	42,1
SEGYG	142	88 62,0 %	86 60,6 %	58	67,4	65,9	40,8
Összesen	541	312 57,7 %	296 54,7 %	206	69,6	66,0	38,1

11.sz. táblázat

A gyakorlati fakultatív tárgyakat /gépirás, műszaki rajz, idegenvezetés, motorszerelés, tudományos asz-szisztens/ tanulók felsőfoku tanintézetekbe való fel-vétele

Gimnázium	Összes tanuló	Gyakorlati fakultatív tárgyat tanult	Továbbtanulásra jelentkezett	Felvételt nyert			
				fő	a je-lent-kezők %-a	a gyak. fakul-tatív tárgyát tanulók %-a	az ösz-szes tanuló-k %-a
<u>Első kísérleti évfolyam</u>							
JAG	83	15 18,1 %	1 1,2 %	-	-	-	-
RMG	111	17 15,3 %	6 5,4 %	2	33,3	11,8	1,8
SEGYG	69	8 11,6 %	2 2,9 %	2	100,0	25,0	2,9
Össze-sen	263	40 15,2 %	9 3,4 %	4	44,4	10,0	1,5
<u>Második kísérleti évfolyam</u>							
JAG	102	17 16,7 %	3 2,9 %	1	33,3	5,9	1,0
RMG	103	4 3,9 %	1 1,0 %	-	-	-	-
SEGYC	73	10 13,7 %	3 4,1 %	1	33,3	10,0	1,4
Össze-sen	278	31 11,2 %	7 2,5 %	2	28,6	6,5	0,7
<u>A két kísérleti évfolyam összesen</u>							
JAG	185	32 17,3 %	4 2,2 %	1	25,0	3,1	0,5
RMG	214	21 9,8 %	7 3,3 %	2	28,6	9,5	0,9
SEGYG	142	18 12,7 %	5 3,5 %	3	60,0	16,6	2,1
Össze-sen	541	71 13,1 %	16 3,0 %	6	37,5	8,5	1,1

A két kísérleti évfolyamban tanulók felsőfoku tanintézetekbe
való felvételének összesítése
/9-10-11.sz. táblázat adatainak összesítése/

Fakultatív tárgyak:	A tárgyat tanulók száma	Továbbtanulásra jelentkezett				Felvételt nyert		
		fő	A tárgyat tanulók %-a	Az összes tanuló %-a	fő	A jelent- kezők %-a	A tárgyat tanulók %-a	Az ösz- szes ta- nuló %-a
társadalom- tudományi- nyelvi	158 29,2 %	139	88,0	25,7	71	51,1	44,9	13,1
természet- tudományi- matematikai	312 57,7 %	296	94,9	54,7	206	69,6	66,0	38,1
gyakorlati	71 13,1 %	16	22,5	3,0	6	37,5	8,5	1,1
Összesen	541	451	-	83,4	283	62,7	-	52,3

skáláját kínálták, feleslegessé téve így a különböző felsőfoku tanulmányokra előkészítő tanfolyamok egész sorát. A kiemelkedő eredmények elérésében látnunk kell néhány olyan tényezőt is, amely az előzőeken túl is kedvezővé tette az 1978-ban és 1979-ben fakultatív képzési rendszerű osztályokban érettségizők helyzetét: olyan "versenyhátsákkal" felvételiztek, akik - a tagozatos osztályokban végzettektől eltekintve - nem emelt óraszámban tanulták a felvételi tárgyakat /pl. magyar nyelv és irodalom, történelem, földrajz/. Természetesen a fakultatívítás általánossá válásával ez az "előny" megszűnik.

A felvételi eredmények azt is bizonyítják, hogy a fakultatív képzési rendszer nem csodaszer: önmagában az a tény, hogy valaki emelt óraszámban tanul valamely tantárgyat, nem feltétlenül biztosítja a sikert /pl. a magyar nyelv és irodalom, idegen nyelvek bizonyítják ezt egyértelműen/. Mindezekről eltekintve azonban joggal állíthatjuk, hogy a fakultatív képzési rendszer megállta a helyét, bebizonyosodott, hogy a korábbi gimnáziumi képzési szisztémával szemben jobban megoldja az iskolatípus előtt álló kettős feladatot.

3. Szervezeti kérdések, tanár-szülő-diák együttműködése

A szervezeti problémákra közvetlenül is rákérdeznek a tanári kérdőív következő kérdései: II/2., III/2., IV/7., V/6. A válaszok alapján megállapíthatjuk, hogy a képzés kísérleti tervében kidolgozott rendszerrel a tanárok nagyobbik része egyetért. A fontosabb módosító indítványok a következők:

a/ A képzés első szakaszában az orientációs foglalkozások rendszerét rugalmasabbá kell tenni /a tanárok 70 %-a látja így/.

b/ A tanárok 37,2 %-a úgy látja, hogy a III-IV. osztályok differenciált képzési szakaszában nem eléggé rugalmas az elméleti tantárgyak választási és csoportosítási lehetősége.

c/ A válaszoló tanárok 56,1 %-a itéli úgy, hogy a III-IV. osztályban a fakultatív csoport tanulóinak szerves egységként kell tanulnia a mindenkire nézve kötelező tananyagot és a fakultatív kiegészítő tananyagot. /Ez megoldaná többek között a fakultatív tananyag tanulásának értékelésével kapcsolatos gondja-

inkat is./ A tanárok 63,2 %-a arra szavaz, hogy a mindenkire kötelező tananyag és a fakultatív rész tanulásában elért eredményt együtt kell /közös osztályzattal/ értékelni.

d/ A szervezeti kérdések közül a legproblematisabb a fakultatív csoportok miatti osztálymegbontás és új osztálykeretek szervezése a III. osztályban. Ezt a variációt a makói József Attila Gimnáziumban próbáltuk ki.¹⁰ Az osztálykeretek megbontását a tanárok 35,6 %-a helyesli, 41,4 %-a talál mellette is, ellene is érveket. A tanárok nagyobbik része tehát hajlik afelé, hogy a következetes és eredményes fakultáció érdekében meg kell bontani III. osztálytól a már kialakult osztálykereteket.

A fakultatív képzési rendszer szorosabb együttműködést feltételez a korábbiaknál tanár, szülő és tanuló között. Mi ennek a kérdésnek a kísérlet folyamatában nagy jelentőséget tulajdonítottunk. Éppen ezért a kérdőívekben is több problémakörre kértünk választ /tanári kérdőív II/11., 12., 13., V/1-5. kérdései, a tanulói kérdőív 7. és 8. kérdése/.

Az orientációs körök, a fakultatív tantárgyak, az életpálya megválasztásában a tanulók 75,6 %-a kapott tanácsot az iskolában, 87,2 %-a kapott tanácsot a szülőktől is. A fenti adatokat igazolják a tanári kérdőívek válaszai is: 85,1 % szerint megtárgyalták a tanárok az orientáló javaslatokat, 97,1 %-uk megtárgyalta a tanulókkal, 88,4 % megtárgyalta a szülőkkel is.

A tanári kérdőívek válaszai alapján úgy látszik, hogy a fakultatív képzési rendszer előnyösen hatott a tanárok közötti /52,8 %/, osztályfőnökök és tanárok közötti /55,2 %/, valamint a tanárok és tanulók közötti viszonyra /70,5 %/. Nem változtattott a tanárok és iskolavezetés, valamint a tanárok és szülők korábbi viszonyán.

Végezetül megismételjük: szándékunk az volt, hogy a fakultatív képzés iránt érdeklődők a tanárok és tanulók válaszai alapján is tájékozódhassanak 5 éves kísérletünkről. Az elmondottakkal a tájékozódást igyekszünk megkönnyíteni.

Jegyzetek

1. a/ A kísérleti gimnáziumi fakultatív képzés Csongrád megyei tapasztalatai I-II-III. /Acta Universitatis Szegediensis de Attila József nominatae, Series Specifica Pedagogica, Szeged, 1977, 1978, 1979/
- b/ A gimnáziumba lépő tanulók tudásszintjének mérése és a felzárkóztatás /Acta Universitatis Szegediensis ... Series Specifica Paedagogica, Szeged 1978/
 - Ágoston György-Orosz Sándor: Kísérleti terv a gimnázium szerkezetének átalakításáért
 - Bánfalvi József: A fakultatív rendszerű tantárgyblokkos gimnáziumi kísérlet kezdeti szakasza Csongrád Megyében.
- c/ /Kutatási beszámolók, fordítások, bibliográfiák, MTA Pedagógiai Kutató Csoport kiadványa, é.n./
- d/ Ágoston György-Bánfalvi József: Kísérlet a gimnáziumi képzés szerkezetének átalakítására három Csongrád megyei gimnáziumban /Pedagógiai Szemle, 1977. 2. szám 109-121.1./
- e/ Csiszár Imre: Experimental catching - up process in fakultative subject group secondary education /Acta Universitatis Szegediensis de Attila József nominatae, Sectio Paedagogica et Psychologica, Szeged 1977, 17-48.1./
- f/ Csiszár Imre: A felzárkóztatás, az orientálás és a differenciálás a holnap gimnáziumában /Felzárkóztatás, differenciálás, fakultatívítás a korszerű oktatásban, Szegedi Nyári Egyetem, Pedagógia 14./ Szeged, 1977, 191-215.1./
- g/ Bánfalvi József: A fakultatív képzési kísérlet tapasztalatai az első érettségiző évfolyamok eredményeinek a tükrében /Pedagógiai Szemle, 1979, 9. szám 818-828.1./
- h/ Meleg Csilla: A Csongrád megyei fakultatív képzési kísérletben részt vevő tanulók pályaelképzelései /Pedagógiai Szemle 1979, 9.sz. 829-837.1./

2. Részletesebben erről:

- a/ Csiszár Imre: A felzárkóztatás, az orientálás és a differenciálás a holnap gimnáziumában /Szegedi Nyári Egyetem, Pedagógia 14., Szeged 1977, 191-215.1./
- b/ Gottl Frigyes: A makói József Attila Gimnázium kísérleti tapasztalatai /1974-78/. /Acta Universitatis Szegediensis ... Series Specifica Paedagogica, Szeged 1978, 29-129. lap/

3. L. 1.sz. jegyzet

4. a/ A gimnáziumba lépő tanulók tudásszintjének mérése és a felzárkóztatás

/Acta Universitatis Szegediensis... Series Specifica Paedagogica, Szeged 1978/

- b/ Csiszár Imre: A fakultatív gimnáziumi képzési kísérlet néhány általánosítható tapasztalata /Acta Universitatis Szegediensis... Series Specifica Paedagogica, Szeged 1978, 5-28. lap/

5. Részletesebben az orientációról:

- a/ Csiszár Imre: Az orientálás folyamata a fakultatív tantárgycsoportos képzési kísérletben /Acta Universitatis Szegediensis... Series Specifica Paedagogica, Szeged 1977, 21-52. lap/

- b/ Gottl Frigyes: A makói József Attila Gimnázium kísérleti tapasztalatai /1974-78/ /Acta Universitatis Szegediensis... Series Specifica Paedagogica, Szeged 1978, 72-81. lap/

- c/ Meleg Csilla: A Csongrád megyei fakultatív képzési kísérletben részt vevő tanulók pályaelképzelései /Pedagógiai Szemle, 1979, 9.sz. 829-837. 1./

6. A kísérleti gimnáziumok 1974-75. tanév 1. félévi jelentései alapján /Az átlagokat az érettségien kötelező és választható tantárgyak átlagai alapján számítottuk./

7. A kérdésről részletesebben:

- a/ A kísérleti gimnáziumi képzés Csongrád megyei tapasztalatai, Acta Universitatis Szegediensis... Series Specifica

Paedagogica, Szeged 1979, 84-111. lap.

- Csizsár Imre: A fakultatív gyakorlati foglalkozások a tanárok és tanulók véleménye alapján
- Bánfalvi József: A gyakorlati képzés a gimnáziumi fakultatív oktatásban
- Pánczél János: Tapasztalataim a kísérleti fakultatív ügyintéző képzésről

b/ Bánfalvi József: A fakultatív képzési kísérlet tapasztalatai az első érettségiző évfolyamok eredményeinek a tükrében /Pedagógiai Szemle, 1979, 9.sz. 818-828. 1./

8. A táblázat az Egyetemi Számítóközpont "középiskolák felvételi vizsgaeredményei a felsőoktatási intézményekben" c. kiadványai alapján készült.
9. E táblázatok a kísérleti iskolák jelentései, nyilvántartásai alapján készültek. Az adatok nem egyeznek az Egyetemi Számítóközpont adataival. Ennek okai: mi a IV. osztályban tanulók létszámadatait vettük figyelembe /tehát nemcsak azokét, akik sikeres érettségi vizsgát tettek/, továbbá a felsőfoku tanulmányokra jelentkezők létszámát tüntettük föl /tehát nemcsak azokét, akik felvételi vizsgát tettek/. A felvett tanulók létszámában szerepelnek azok a tanulók is, akik az Egyetemi Számítóközpont adataiban nem szerepelnek /pl. katonai főiskolák, Testnevelési főiskola, művészeti főiskolák, fellebbezés után felvettek/. A létszámadatok nem mindig egyeznek meg a kérdőívek összesítésében található tanulói létszámadatokkal. Az eltérés okai: nem minden tanuló vett részt négy éven keresztül fakultatív képzésben, volt néhány bukott tanuló is.
10. E kérdésről részletesebben:

Gottl Frigyes: A makói József Attila Gimnázium kísérleti tapasztalatai /1974-73/.

/A kísérleti gimnáziumi képzés Csongrád megyei tapasztalatai, Acta Universitatis Szegediensis... Series Specifica Paedagogica, Szeged 1978, 90-100.1./

T A R T A L O M

ELŐSZÓ	3
Dr. ÁGOSTON GYÖRGY - Dr. CSISZÁR IMRE: Kérdőív a fakultativ gimnáziumi kísérleti képzésben részt vevő IV. osztályos tanulók részére	7
Dr. CSISZÁR IMRE: A fakultativ gimnáziumi kísérleti képzésben részt vevő IV. osztályos tanulók részére készült kérdőív válaszaiknak összesítése	21
Dr. ÁGOSTON GYÖRGY - Dr. CSISZÁR IMRE: Kérdőív a fakultativ gimnáziumi képzésben részt vevő pedagógusok részére	57
Dr. CSISZÁR IMRE: A fakultativ gimnáziumi kísérleti képzésben részt vevő pedagógusok részére készült kérdőív válaszaiknak összesítése	81
Dr. CSISZÁR IMRE: A kérdőívekre adott válaszok értékelése	99

A

97485

Fk: dr. Ágoston György

Készült a JATE Sokszorosító Üzemében,
Szeged

Engedélyszám: 463/1980. Méret: A/5

Példányszám: 600

Fv: Lengyel Gábor